

SİVİL AMİRAL ABİDİN DAVER
Tarihsel Bir Portrenin Denizcilik Tarihi Alanına Katkıları
Basın Hayatı
Metodoloji ve Yaklaşımlar

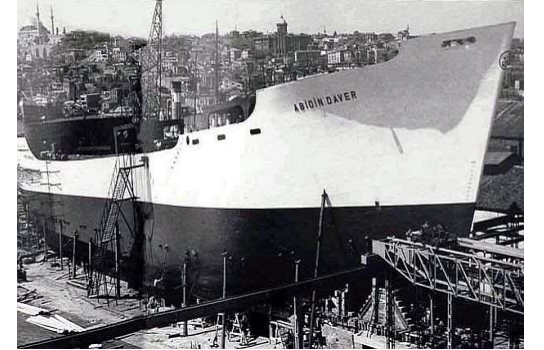
KOÇ ÜNİVERSİTESİ DENİZCİLİK FORUMU (KÜDENFOR)
(Rahmi Koç Müzesi Fenerbahçe Vapuru Alt Salonu)

08 Şubat 2024 - 14:00:15:30

Öğr. Gör. Doç. Dr. Murat YÜMLÜ
Bartın Üniversitesi Ortak Dersler Bölümü
myumlu@bartin.edu.tr

ABİDİN DÂVER

Tarihsel Bir Portrenin

Denizcilik Tarihi Alanına Katkıları, Basın Hayatı, Metodoloji ve Yaklaşımlar

- *Sayın Amiralim,*
- *Değerli Gazeteci Abidin Daver'in Sayın Aile Üyeleri,*
- *Saygıdeğer Katılımcılar*
- Koç Holding Denizcilik Forumu'nun (KÜDENFOR) 2024 akademik toplantıları kapsamında davetleriniz için çok teşekkür ediyoruz.
- Bu toplantıda İstanbul Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü'nün önde gelen yayını **Türkiyat Mecmuası**'nda 2019 yılında yayımladığımız bir makalemizi ve tarihsel çerçevede makalenin hazırlanmasına yardımcı olan kaynaklar ışığında Sivil Amiral Abidin Daver'i konuşacağız.
- Türkiye Cumhuriyeti'nin erken döneminin basın ve denizcilik tarihi ekseninde halka mal edilmeye çalışılan anlatı ve popüler eserler ışığında metodolojiyi ön planda tutan bu sunumumuz Tarih Vakfı'nın yıllar önce düzenlediği "Tarihçinin Mutfağı" başlıklı konuşmaların derinliğini yakalamayı hedeflemiştir.
- Metodoloji açısından bakıldığında tarihçinin mutfağı kaynaklara nüfuz etmeyi gerektirmektedir.
- Modern tarih alanındaki çalışmalar kaynak bilincinin daha etkili şekilde sürdürülmesine katkı sağlamıştır. Bu çerçevede II. Meşrutiyet yılları ve Türkiye Cumhuriyeti tarihi alanında değerlendirdiğimiz, ulusal basın tarihi ve denizcilik tarihi alanındaki çalışmalardan, süreli yayın koleksiyonlarından yararlanan bir makaleyi birlikte ele alacağız.

***Spor Alemi*, 1920, No. 4**

Kaynak 1

İletişim Çalışmaları Dergisi Sayı 7 Bahar 2015, s. 57-105

“SİVİL AMİRAL” LAKABIYLA TANINAN GAZETECİ ABİDİN DAVER’İN KALEMİNDEN TÜRK DENİZCİLİĞİ*

Eminalp MALKOÇ**

Özet:

Gazeteci Abidin Daver (1886-1954), siyasetten denizciliğe kadar birçok farklı alanda yazmıştır. Kitaplarının yanında özellikle tarihi, siyasi, ekonomik ve teknik bilgilerle donanmış denizcilik yazılarını halka zevkle okutmayı başarmıştır. Köşesinde Osmanlı/Türk denizcilik tarihini ele alarak dolaylı, bazense doğrudan Türklerin denizci kimliğini sorgulamıştır. Hem öncesinde hem de II. Dünya Savaşı sonrasında askeri, ticari vb. sorun, hata ve eksikleri göstererek veya önerileriyle Türkiye’de denizciliğin ufkunun açılması için çabalamıştır. Bu çalışma, O’nun denizciliğe bakış açısını inceleyerek Türk denizcilik tarihi alanına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. *Anahtar Kelimeler: Abidin Daver, Basın, Donanma, Tersane, Türk Denizciliği.*

Kaynak 1

Türk basın tarihinin önemli isimleri arasına girmeyi başaran Abidin Daver¹, mesleki açıdan yaklaşık yarım asırlık çalışmaları ve ortaya koyduğu tarzıyla popülerlik sağlayabilmiş basın mensuplarından². O, Peyami Safa'nın sözleriyle "İnkılabın gazeteciliğini yaptıkları için daha dinamik ve atılgan bir nesil" in temsilcilerindendi (Milliyet, 31 Ekim 1955:2). Spor, basın, siyaset, magazin gibi farklı alanların içinde aktif düzeyde bulunmasından ve devlette çeşitli kademelerde görev almasından dolayı renkli bir mizaca sahip olduğu kolaylıkla söylenebilir. Abidin Daver, renkli hayatının paralelinde siyasetten spora, kültüre ve tarihe kadar birçok farklı alanda yazmıştı. Ahmet Cemaleddin Saraçoğlu'nun ifade ettiği gibi özellikle Türk basınında denizcilik konularını, "gemicilik maceralarını bilgi ile kaleme alan, bunları zevkle, alaka ile heyecanlı okutan" ilk gazeteci olmuştu (Saraçoğlu, 2009:19)

Abidin Daver, kaleme aldığı denizcilik hakkındaki eserlerini her türlü bilimsel ve teknik konularla donatmaya özen göstermişti. Kitaplarıyla köşe yazılarında denizcilik tarihini hem dünyadaki genel çizgisiyle hem de Türk denizcilik tarihi açısından değerlendirmişti. Bunların yanında sivil ve ticari denizciliği, ulaştırma alanını da kapsayacak şekilde ele almıştı.

Böyle çalışma ya da makalelerinde Osmanlı/Türk denizcilik tarihinin yanında coğrafi konumlarını da gözeterek bazen dolaylı, bazense doğrudan Türklerin denizci kimliğini sorgulamıştı.

Kaynak 1

avesis.itu.edu.tr/yayin/8c39398d-90e9-41ee-85b1-981456e5535c/sivil-amiral-abidin-emdaverin-em-kaleminden-turk-denizciligi

NA SAYFA > SON EKLENEN YAYINLAR > SIVIL AMIRAL ABİDİN DAVER'İN KALEMİNDEN...

Sivil Amiral Abidin Daver'in Kaleminden Türk Denizciliği

Atıf İçin Kopyala

HALKOÇ E. A.

. Turgut Reis ve Türk Denizcilik Tarihi Uluslararası Sempozyumu, Muğla, Türkiye, 1 - 04 Kasım 2013, cilt.2, ss.316-355

Yayın Türü: Bildiri / Tam Metin Bildiri

Cilt numarası: 2

Basıldığı Şehir: Muğla

Basıldığı Ülke: Türkiye

Sayfa Sayıları: ss.316-355

İstanbul Teknik Üniversitesi Adresli: Evet

Kaynak 2

İSTANBUL
UNIVERSITY
PRESS

SUBMIT INFORMATION

İngilizce Türkçe

Google Translate

JOURNAL HOME BROWSE JOURNAL JOURNAL INFO STAY CONNECTED SUBMIT

RESEARCH ARTICLE

en tr

DOI:10.18345/uturkiyat.560284 IUP:10.18345/uturkiyat.560284 Full Text (PDF)

ABİDİN DÂVER UNDER THE LIGHT OF HIS LABOUR IN TURKISH PRESS FOR ALMOST A HALF CENTURY

Murat Yümlü

Abidin Dâver had been active as a journalist for almost a half century. The starting point of this article is defined as the examination of Abidin Dâver's literary life with respect to his written works in the history of maritime and the naval history. Born in 1886, Abidin Dâver (d.1954) had been amongst the journalists, passionate with the sea, and dedicated his life to the ships and the naval history as well as the understanding of foreign cultures within the framework of travels abroad. His long literary life had reflected a high gusto. Known as the "civil or little admiral" along with some other titles referring to his high interests on the military affairs, Abidin Dâver had also been amongst the founders of the Galatasaray Sports Club. Aside from his works such as the Oppressed Prince Zizim (1909), The Ship (1932), The Sea (1932), Turkish Maritime (1947), Barbaros Hayreddin Pacha (1954), he had also written a novel entitled as "The Novel of the Lieutenant". The study had applied to the periodicals such as Her Hafta (Every Week), Hollywood Dünyası (Hollywood World), Av ve Deniz (Hunt and the Sea), Deniz Mecmuası (The Sea Journal), Deniz Nakliyatı T.A.O. Bülteni (The Sea Transport Bulletin), the publication of the Chamber of Turkish Naval Architects and Marine Engineers, Gemi Mecmuası (the Ship Journal), and the daily Cumhuriyet (Republic) and İkdam newspaper as well as the digitalized archives of Taha Toros and Salt Research.

Keywords: Abidin Dâver, The history of Turkish press, Turkish Maritime history, Galatasaray Sports Club, Cumhuriyet

TIMELINE

Submitted 14.10.2018

Kaynak 3

Türk Edebiyatı
İSİMLER SÖZLÜĞÜ

Anasayfa

Madde Ara

Proje Hakkında

Destekleyici Kurumlar

Basında TEİS

Sizden Gelenler

İletişim

TEİS'in tamamlayıcı çalışması olan Türk Edebiyatı Eserler Sözlüğü (TEES) erişime açılmıştır. <https://tees.yesevi.edu.tr> adresinden ulaşabilirsiniz.

Abidin Daver

(d. 1886 / ö. 8 Şubat 1954)

Yazar, romancı, gazeteci, milletvekili, memur

(Yeni Edebiyat / 19. Yüzyıl / Anadolu-Osmanlı-Türkiye)

ISBN: 978-9944-237-86-4

TBMM Albümü'ndeki kayda göre tam adı Zeynelabidin Daver DAVER'dir. Şehremaneti mümeyyizlerinden Ali Vahi Bey ile Prenses Zeynep Kâmil'in manevi evladi olan Fatma Revan Hanım'ın çocuğu olarak İstanbul'da doğdu. Cevri Kalfa Mektebi'nde başladığı öğrenimine çeşitli okullarda devam ettikten sonra Mekteb-i Sultani'den mezun oldu (1907). Daha sonra Sanayi-i Nefise Mektebi'ne kaydolan Abidin Daver, aynı yıllarda Matbuat Umum Müdürlüğü'nde memur olarak çalıştı. Yazı hayatına öğrencilik yıllarında adım atan yazar, 1908 sonrasında gazeteciliğe başladı. *Tasvir-i Efkâr*, *Yeniğün*, *Tercüman-ı Hakikat*, *İkdam*, *Cumhuriyet* gazetelerinde çalıştı. Yazıları ayrıca *Servet-i Fünun*, *Saadet*, *Donanma Mecmuası* gibi yayın organlarında da neşredildi. Çalışma hayatı

Kaynak 4

biyografya.com/biyografi/4899

Biyografya beta

BİYOĞRAFİLER

ÖNE ÇIKANLAR

YENİ EKLENENLER

Abidin Daver

Gazeteci, Yazar

Doğum

1886
İstanbul

Ölüm

08 Şubat, 1954
İstanbul

Eğitim

Galatasaray Lisesi

Diğer isimler

Zeynelabidin Daver

KİMDİR

HAKKINDA YAZILANLAR

FOTOĞRAFLARI

Gazeteci, yazar, bürokrat, siyasetçi, milletvekili (D. 1886, İstanbul - Ö. 8 Şubat 1954, İstanbul). Bazı kaynaklarda adı Zeynelabidin Daver olarak da geçer. Baba adı Ali Vahi, anne adı Fatma Revan. Soğukçeşme Askerî Rüştiyesi ve Mekteb-i Sultânî (Galatasaray Lisesi) mezunu. Sanayi-i Nefise Mektebi (Güzel Sanatlar Akademisi)'ndeki öğrenimini tamamlamadı.

Kaynak 5

[ANASAYFA](#)[SUNUŞ](#)[MADDELER](#)[YAZARLAR](#)[BAĞLANTILAR](#)[İLETİŞİM](#)[Ara](#)

Abidin Dâver (1886-1954)

[Atatürk Ansiklopedisi](#) > Genel > [Abidin Dâver \(1886-1954\)](#)**13**
Temmuz**Abidin Dâver (1886-1954)**[PDF](#)

Gazeteci, yazar.

1886 yılında İstanbul'da doğdu. Babası Şehremaneti mümeyyizlerinden Ali Vahyi Efendi'dir. Annesi Fatma Revan Hanım, Prenses Zeynep Kamil'in manevi evladıdır ve iyi bir tahsil görmüştür. Abidin, henüz bir yaşındayken anne ve babası ayrıldığı için, Fatma Revan hanımın yanında yetişmiştir.

İstanbul'da geçen öğrenim yıllarında ilk olarak Cevri Kalfa mektebinde, daha sonra Burhanı Terakki, Nümunei Terakki, Ravzayı Terakki ve Soğukçeşme Askeri Rüşdiyesi'nde okumuştur. Dönemin önde gelen okullarından [Galatasaray Sultanisi](#)'nde öğrenim görmüş ve bu okuldan 1907 yılında diploma almıştır. Galatasaray Sultanisi sonrasında Sanayi Nefise Mektebi'nde iki yıl okuyan Dâver, aynı sıralarda Matbuat Umum Müdürlüğü'nde memur olarak çalışmaya başlamıştır. Öğrenciliği döneminde basında çeşitli yazıları çıkmıştır. 1908 yılından itibaren öğrenim hayatı yerine sadece basın hayatında ve memuriyette yer almış, Mebusan Meclisi'nde zabıt katipliğine mümeyyizlik etmeye başlamıştır. Bu dönemde Avrupa'da Fransa ile Belçika ve İngiltere parlamentolarında bir süre incelemelerde bulunmuştur. 24 Temmuz 1914 (1330) tarihinde müdürlüğe yükselmiştir.

Kaynak 6

oktayaras.com/abidin-daver/tr/28664

Abidin Daver

Gazeteci, yazar, devlet adamı Abidin Daver 1886 yılında İstanbul'da doğdu. Eğitimine Soğukçeşme Askeri Rüştiyesi'nde başlayan Daver, daha sonra girdiği Mekteb-i Sultani'yi 1907 yılında tamamladı. Yüksek öğrenimini Sanayi-i Nefise Mektebi'nde sürdüren Daver, öğrencilik yıllarında çeşitli gazetelere yazılar yazmaya başlamıştı. 1908'den sonra gazeteciliği meslek edinerek önce Tasvir-i Efkar'da, sonra Yeni Gün, Tercüman-ı Hakikat, İkdam ve Cumhuriyet gazetesinde köşe yazarı olarak "Hem nalına hem mihına" başlığı altında yazdığı fıkralar ile geniş okur kitlelerinin beğenisini kazandı. Galatasaray Spor Kulübü'nün 13 numaralı üyesi olan Daver, 1929-1930 yılları arasında Kulübün başkanlığını da üstlendi. 1939-1943 arasında İstanbul Milletvekili olarak TBMM'de görev yapan Daver, yazıları ile Türk denizciliğine katkılardan dolayı sivil amiral olarak da anılır. 8 şubat 1954'te ölümünün ardından ismi Denizcilik Bankası'nın bir şilebine verildi.

Bibliyografya

Mazlum Şehzade Cem (1909), Kanatların Zaferi, Deniz (1932), Gemi (1932), Mülazımın Romanı (1936), Güzelleşen İstanbul (1944), Dünkü Bugünkü Yarınki İstanbul (1944), Türk Denizciliği (1947), Yenileşen İstanbul (1947), XX nci Yıl, Barbaros Hayrettin Paşa (1953)

Kaynak 7

<https://fenerbahcetarihi.org/2022/10/istanbulun-kurtulusu/>

Kaynak 7

- **Hitler'le Mülakat**

- Bugün, hiç hesapda yokken Hitler tarafından ani surette kabul edildik. Berlin'in Wilhelmstrase denilen meşhur caddesindeki başvekâlet sarayına pek kolaylıkla girdik. Herkesin aynı suretle girip girmediğini bilmem ama Türk gazetecisi der demez kapılar açıldı. Almanya'yı elinde ve elinden tutan bir adam, tavanına kadar çilek rengi kadifelerle döşenmiş geniş bir salonda bizi kabul etti. Telgrafla bildirdiğimiz gibi yanında Propaganda Nazırı Göbels de vardı.
- Kendisi nazilere mahsus sarı üniformanın yalnız ceketini giymişti. Pantolonu lâciverddi. Bir gün evvel merasimde giydiği çizmeleri çıkarmış, ayağına rugen asker potinleri geçirmişti. Göğsüne harbde kazandığı demir salib nişanını takmıştı. Yanında duran Göbels sivildi.
- Bizi güler yüzle karşıladı. Kestane rengi saçlarının çerçevelediği başında küçük bıyıklarından ziyade yeşile bakar mavi güzel gözleri dikkati celbediyordu. Bakışı tatlı ve zeki idi. Nadiren gözlerinde bir şimşek çakıyor, o zaman yüzü ciddileşiyordu. Hepimizin birer birer elini sıktı ve her defasında Alman an'anevi selâmına göre ökçelerini takırdatarak bizi selâmladı. Ellerimizi kısa bir sıkışla bırakmıyor, takdim merasimi bitinciye kadar hararetle sıkıyordu.

Kaynak 7

- Bu samimi hali ile hemen hepimizi teshir etti. Seyahatimiz hakkında bizden ve Göbels'ten uzun uzun malûmat aldı. Türk gazetecilerile görüşmekten memnun olduğunu söyledi. Sonra birdenbire ciddileşerek gazetecilik hakkındaki fikirlerini kısaca hulâsa etti.
- – *Dünyada daima bir hakikat vardır, dedi. Hakikati gazeteci isterse olduğu gibi yazar, istemezse değiştirir.*
- Bazı memleketlerin gazetecileri bunu yapıyorlar, hakikati bırakıp yalanlar yazıyorlar. Mesela benim boğazımda ameliyat yapıldığını, asabi buhranlar geçirdiğimi, sanatoryomda yattığımı uyduruyorlar. Görüyorsunuz ki sıhhatteyim ve vazife başındayım.
- O zaman Göbels müdahale etti:
- – *Bazı memleketlerin gazetecileri Almanya hakkında doğruyu yazarlar, Türk matbuatı da bunlardandır, dedi.*
- Hitler'in yüzünde çok tatlı bir tebessüm peyda oldu. Hepimize ayrı ayrı ve çabucak göz gezdirerek memleketi hakkında doğruyu yazdığımız için müteşekkir ve minnettar olduğunu söyledi.
- Sonra kâh Göbelse, kâh bize hitab ederek seyahatimiz hakkında malûmat istedi. Hamburg'a gideceğimizi öğrenince, sözü havaya intikal ettirdi. Berlin'e geldiğimiz sırada havanın fena ve hatta karlı olmasına teessüf etti.

Kaynak 7

- – *Hamburg’da hava ya iyi, ya çok fenadır. Mütemadiyen yağmur yağar, havasının fenalığıle meşhur olan bu şehirde iyi havaya ras gelmenizi dilerim, dedi.*
- Bunu müteakıb Göbelsten nereleri gördüğümüzü, daha nereleri göreceğimizi sordu. «Türk gazetecilerine her şeyi gösteriniz» dedi. Bilhassa ameale hayatına aid şeyler gösterilmesini istedi.
- Gittikçe gönüllere hitab eden çok tatlı bir sesle görüşüyordu. Bir gün evvel 1 Mayıs bayramında bir milyon kişiye hitab ederken yumruklarını sıkarak, çizmeli ayağını yere vuran ve sesi gürliyen büyük şef gitmiş, yerine samimi, mültefit, nazik bir ev sahibi gelmişti.
- Hitler, muhakkak ki, hususi hayatında sade, samimi ve çok cazibesi olan bir adamdı. On dakika içinde bizi kendine celbetmişti. Mülâkat bitecek diye üzüntü duyduk adeta. 66 milyon Almanın gönlünü çekmiş ve onların başına geçmiş olan bu büyük adamla daha çok görüşmek istiyorduk. Fakat mülakatın uzamasına ve siyasi bir şekil almasına imkân yoktu.
- Ayakta cerevan eden mülâkatımız, nihayet bitti. Mülâkat esnasında tercümanlık eden Matbuat Umumi Müdür muavinlerinden Bürhan Asaf Belge, heyetimiz namına Hitler’e teşekkür etti. Bize gösterdiği iltifat ve nezaketten müteşekkire ve minnettar olduğumuzu söyledi. Türk gazeteciliğinin inkılâb yapmış bir memlekete yaraşan bir dürüstü ile vak’alar ve hâdiseleri daima objektif olarak hakikate uygun bir tarzda yazdığını ve ötedenberi tanıdığımız Almanya’yı yakından gördüğümüzü ve bu görüşün eski bilgilerimizi teyid ettiğini, Alman gençliğini böyle zinde ve çalışır bir halde görmekten büyük memnuniyet duyduğumuzu ilâve etti. Tekrar birer birer ellerimizi sıktı, vaziyet aldı. Nazi selâmına reveranslar da ilâve etti. Yanından çıktık.
- **7 Mayıs 1935 – Cumhuriyet Gazetesi (Abidin Daver)**

Kaynak 7

→ ↻ 🔒 fenerbahcetarihi.org/2022/10/istanbulun-kurtulusu/

İstanbul'un kurtuluşu bayramını sevgili ağabeyimiz **Seyhun Binzet**'in koleksiyonundan çıkan müthiş bir fotoğraf ve Abidin Daver'in 1929 yılında yazdığı bir yazı ile kutlayalım istedik. Keyifli okumalar...

Fenerbahçe Tarihi Çalışma Organizasyonu

İstanbul 6 Sene Evvel Bugün Kurtulmuştu

Milli mücadele senelerinin, duygulu bir Türk ruhunda yaşattığı acı ve tatlı felaket ve saadet günleri ne kadar çoktur. Bazen kalplerimizden kan sızdıran, bazen gözlerimizden sevinç yaşları akıtan o uzun senelerin hesapsız hatıraları, sanki çelik bir kalemle dimağımıza hakkedilmiştir.

O günlerde, bir insanın hissedebileceği en zıt duygularla, kaç ay, kaç sene daimi bir heyecan içinde yaşadık. Bugünkü Türk milleti, kah kızgın ocağa, kah soğuk suya sokularak terbiye edilen bir çelik parçası gibi ateş ve kan içinde tavalanmış, bir çelik parçası gibi kuvvet ve salabetini esaret gecelerinin vicdanları yakan karanlık ıstırabından çıkıp kurtuluş günlerinin yüreklere serinlik veren nurlu sevincine gömülerek kazanmıştır.

Kaynak 7

Viyana kapılarına, firavun mezarlarına, Afrika çöllerine, Umman denizine kadar giden Türk, asıl benliğini, asıl kudresini milli mücadele senelerinde göstermiştir.

Hurda demirlerden dökülmüş yepyeni bir çelik kütle gibi Osmanlı saltanatının perişan enkazından sapsağlam bir Türkiye Cumhuriyeti'nin doğduğu günlerin hatırasını unutmak hiç kabil değil midir? Yalnız bizler, o anları bütün heyecanı ile yaşayan bugünkü nesil değil, yarının, öbür günün nesilleri de bu büyük Kurtuluş kıyametinin menakibini kalpleri heyecandan durarak dinleyecek ve okuyacaklardır.

Bugün, İstanbul'un kurtuluş bayramıdır, süngülerinden düşman kanlarının pası henüz silinmemiş olan milli ordunun İstanbul'a girdiği günün yıl dönümüdür.

Gözlerimi kapıyorum: Seneler, aylar, haftalar, günler, hatta dakikalar, şimşek gibi hayalimden geçiyor.

Senelerce zebanilerle dolu bir cehennem olan İstanbul 6 Teşrinievvel günü bir an içinde nasıl cennete dönüvermişti?

Bir yağız çehre, bir terlemiş alın, bir yıpranmış üniforma, bir meşin kokusu, bir paslı süngü ve bunların hepsinin üstünde bir kırmızı bayrak, bu minareleri göklere doğru uzanan büyük Türk şehrini sevinçten deli, heyecandan sarhoş etmeye kafi gelmişti. O gün İstanbul'un ufuklarını inleyen top gürültüleri, vapur düdükları, insan haykırışmaları, at kişnemeleri ölümden esirlikten kurtulan bu şehrin yüreklerden taşan sevinç ve şükran avazı idi. O gün İstanbul'un yedi tepesini inleyen, hala kulaklarımızda inleyen bu naranın aksini yarınki Türk nesilleri derinden gelen bir gök gürültüsü gibi asırlarca müddet işitecektir.

Kaynak 7

İki hatıra:

1918 sonbaharında "Mondros" mütarekesinin ilk zamanlarında, azgın Fransız neferleri, kudurmuş gibi kadın, erkek her Türk'e saldırıyorlar, kasketli bir piç önlerine düşmüş, beş on kelime Fransızcası ile onları tahrik ve teşvik ediyordu. Bu azgınlar çarşafı bir Türk kızını, Ermenidir, diye zorla götürmeye, başını açmaya kalkışılar, etraftaki erkeklerin feslerini alıp yırtarlar, bir Cuma günü olduğu için dükkanlara asılmış olan Türk bayraklarını yerlere atıp çiğnediler. Sonra birdenbire etraftaki halkın gazabından korkarak kaçıp gittiler.

1922 sonbaharında, başka bir mütarekenin, "Mudanya" mütarekesinin ilk zamanlarında, dört sene evvel yukarıda bahsettiğim hadisenin cereyan ettiği Divan yolunda gene bir Cuma akşamı idi. Gürültülü bir mızıka sesi duyuldu. Sonra mavi başlıklı, mavi üniformalı bir Fransız kıtası görüldü. Bu mavi safların üstünde, bir tarlanın al gelinciklerini andıran birçok kırmızı şey dalgalanıyordu. Kıta yaklaştı! Divanyolunu doldurn Türkler, gözlerine inanamıyorlardı. Her Fransız neferi tüfeğinin ucuna küçük birer Türk bayrağı takmış, kıtaya kumanda eden zabıtları, kılıçlarını kınlarına sokmuşlar, ellerine birer Türk bayrağı almışlar, caddeyi dolduran halka selam vere vere geçiyorlardı.

Birdenbire gök gürültüsünü andıran bir velvele, Divanyolunu inletti:

- Yaşasın Türkiye!

Kalbimin heyecanından durduğunu hissettim... Fransız askerlerinin mavi safları, iltica ettikleri Türk bayrağının al gölgesi altında, bir hayal gibi kaybolup gitti...

Ah! Zafer, sen ne büyük şeysin! Düşman bir milletin işgal kuvvetlerine bile böyle boyun eğdirirsin!

Bütün Türkiye gibi İstanbul da daha o zaman kurtulmuş, bir sene sonra, bugün ise, halaskarına kavuşmuştu...

6 Ekim 1929 | Abidin Daver – Cumhuriyet Gazetesi (İstanbul'un Kurtuluşu)

Kaynak 7

Fenerbahçe : 2 Sayı – Altınordu : Sıfır

14 Şubat Pazar günü Union Club çayırında Fenerbahçe ile Altınordu ikinci müsabakalarını yaptılar. İlk oyunda o zaman Progres adını taşıyan Altınordu'nun bir sayısına karşılık Fenerbahçe üç sayı yapmıştı.

Fakat o zamandan beri iki tarafın oyuncuları arasında epey değişiklik olduğundan bu defaki müsabakada iki takımda da bazı farklılıklar olmuştu. (Progres) adını (Altınordu)ya çeviren takım, millî bir çizgi takip edeceği için, kendi üyelerinden iki önemli oyuncuyu, bir Rum kulübünün formasını giyerek müsabakaya katıldıklarından, kulüpten ihraç etmiş idi. Takımın oldukça önemli diğer bir parçası da Avrupa'ya eğitim görmeye gitmişti. Sağ açık hücumcusu ve kaleci mevkilerinde maharetle oynayan iki oyuncu Rum olduklarından onlar da çoğunluğun millî tavrına karşılık olarak kendileri takımdan ayrılmışlardı.

Sonuçta, Altınordu Mister Crawford adındaki İngiliz kaleci haricinde tamamen Türk ve müslümanlardan oluşan bir takımla meydana çıkmıştı. Fakat bu yeni takım öncekilere oranla oldukça zayıf bir kuvvette idi. Özellikle rakibin hücum hattının akınlarına bir düzgün bir şekil verebilecek surette değildi.

Fener takımına gelince; en önemli eksiği sol iç hücumcusu Said Bey idi. Rahatsız bulunan bu yetenekli akıncının yerinde Nüzhet Bey oynuyordu. Diğer bir değişiklik olarak da merkez hücumcu Kamil Bey ile sağ savunmacı Galip Bey yer değiştirmişti.

Kaynak 7

Oyunun başında, iki takımın bu halini görenler Altınordu'nun kesin bir hezimete uğrayacaklarını düşünüyorlardı. Altınordu, her ne kadar yenilmiş olsa da, bu yenilgi düşünöldüğü gibi olmadı. Savunma hattı özellikle oyunun ikinci yarısında, şiddetli bir rüzgara karşı oynamakla beraber, Fener'in en sert hücumlarını bile durdurmayı, sonuçsuz bırakmayı başardılar. Özellikle savunmacılar ve sol bek gayet iyi oynayarak son kısmında Fener'e hiçbir sayı yaptırmadılar.

Fener'in hücum hattında, rakibin zayıf durumundan, yeteneğini kullanarak yararlanıp sayılar yapan Said Bey'in eksikliği pek fazla hissediliyordu. Sol tarafta Said Bey ile ortaklaşa çok iyi görev yapan Hikmet Bey de eskisi kadar başarılı değildi. Çoktan beri merkez hücumcu pozisyonunda oynamayan Galip Bey de, karşısındaki Altınordu merkez orta saha oyuncularının acemiliğine rağmen hızlı ve düzgün paslar gönderememişti. Sağ açık Mösyö Miço ise biraz aşağıda hikaye edeceğimiz bir nedenden dolayı her zamanki iyi oyununu cesaretle ortaya koyamıyordu. Buna rağmen maçın birinci yarısında mükemmel bir sayı yapabilişti.

Fenerlilerin bu oyunda herkesin beklediği gibi başarılı ve güzel oynamayışlarının, parlak bir zaferi elde edemeyişlerinin bir sebebi vardı ki bu da hemen hemen bütün takımın büyük bir asabiyet içinde olmaları idi. Gerçekte ilk yarının ortasında Fener'in sağ açığı Mösyö Miço ile Altınordu'nun sol beki Sedat Bey her nedense birdenbire tokatlaşmaya başlamışlardı. Bunun üzerine Fener'in oyuncuları arkadaşlarına yardıma, Altınordu'nunkiler de kendi takım arkadaşlarının yardımına koştular. Ve bir süre için futbol müsabakası ne yazık ki bir boks maçına dönüştü. Seyircilerden bazı taraftarlar da işe karıştılsa da bereket versin ki kavga genişlemedi. Fakat mesele bir millî renk haline geldi. Fener'in tarafını tutmayanlar, Fenerlilerin Mösyö Miço ile Sedat Bey arasındaki kavganın bitirilmesini hakeme bırakmayarak Rum arkadaşlarını korumak için Türk olan Sedat Bey'e saldırmalarını millî hissiyata uygun görmedikleri için, yüksek sesle Fenerbahçelileri kınamaya ve rakip Altınordu'nun her hareketini takdir ederek onları cesaretlendirmeye başlamışlardı. Fener'in taraftarları ise, Mösyö Miço'nun, Rum olmakla beraber Fenerbahçe'nin formasını giydiği için kavganın böyle bir millî cereyan almasını uygun görmüyorlardı.

Kaynak 7

Böylece herkesi bir asabiyet kaplamıştı. Oyuncuların en küçük bir hareketi iki kulüp taraftarlarının karşılıklı yücelten ve aşağılayan tezahüratları ile karşılanıyordu. Bilhassa Strugglers Kulübü'nün bir hafta önceli mavi-beyaz forması meselesinden kaynaklanan galeyan ile seyircilerin bir kısmı sürekli olarak Mösyö Miço'nun aleyhine bağırıyor, bu oyuncuyu şaşırtıyorlardı. Artık müsabaka sporculuğa has ciddiyet ve kibarlığını kaybetmişti. Halkın bu birbiri ardına bağurmaları arasında oyuncular da sakinliklerini kaybetmişlerdi. Şiddetli çarpışmalar, itişmelerle birbirlerini yuvarlıyorlardı. Ara sıra da bazen dil, bazen el ile ufak tefek kavgalar çıkıyordu. Nihayet bu keşmekeş içinde oyun sona erdi.

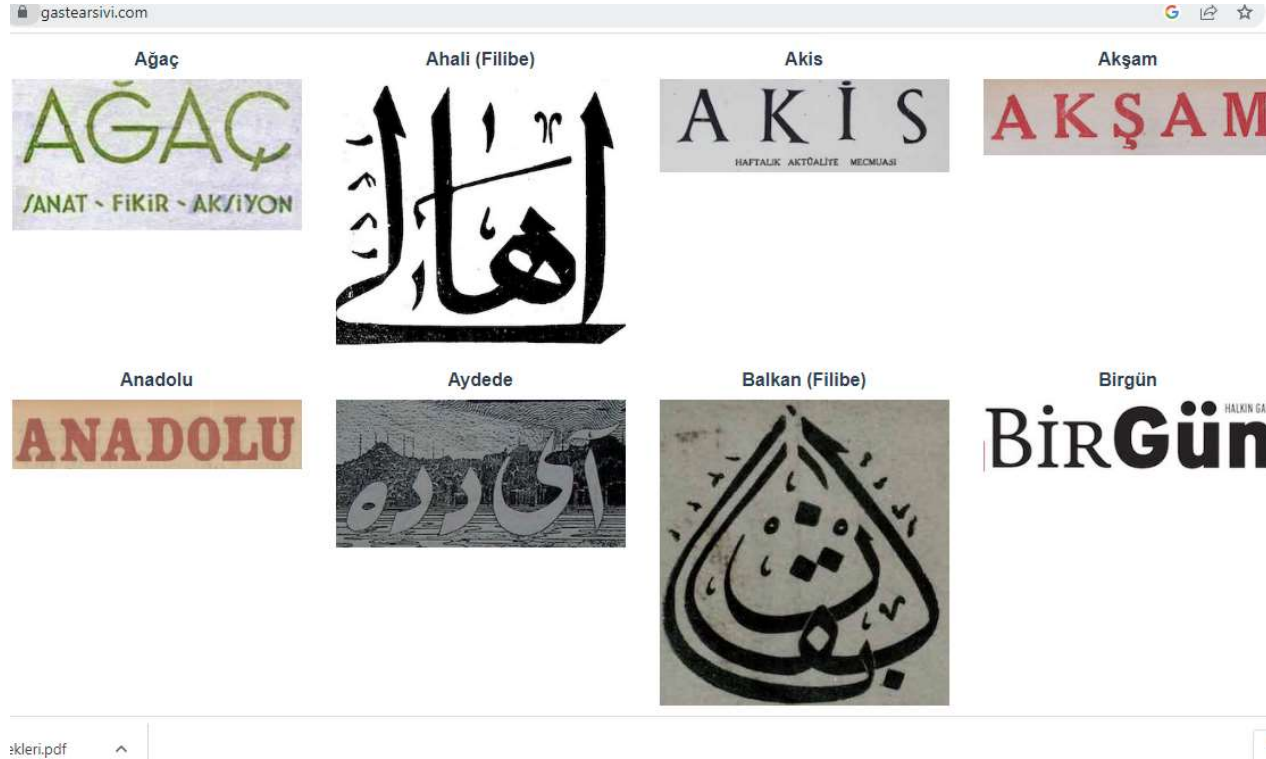
Bir spor sahasında böyle fena bir olayın olmasından ne kadar esef edilse azdır. Sporculuğun en büyük özellikleri; nezih, nazik, sakin ve kendine hakim olmasıdır. Spor müsabakaları en çok bu amaçlara ulaşmak, yol yordam bilen ve kurallara mükemmel uyan adamlar yetiştirmek için yapılır. Futbolda değil hatta güreş ve boks gibi rakiplerin adeta boğuştuğu sporlarda bile iki tarafın müsabaka dışında biri biriyle dost ve kardeş gibi geçinmesi, hiç olmazsa karşılıklı terbiye ve nezaket dairesinde hareket etmesi sporculuğun en büyük şerefi, özellikle hevesli genç sporcuların en büyük meziyetidir. Bizde maalesef böyle olamıyor. Ve olmadığının kanıtı da Pazar günü aralarında en samimi kardeşlik hissi olması gereken iki Türk takımının kavgaya girişmesidir.

Biz, şimdiye kadar futbol seyrine gelen halk arasındaki kişilerin ortaya fırlattığı münasebetsiz ve çirkin sözlerden, kaba adı şakalardan müteessir olmakla beraber sporcularımızı bu gibi hareketlerden ayrı tutuyor ve aralarında nadiren ortaya çıkan tartışmaları kişisel olarak algılayıp ciddiye almıyorduk. Halbuki Pazar günü olay bizi bu hususta hayal kırıklığına uğrattı. Bu meselede hangi tarafın haklı veya haksız olduğuna gelince : Bunu karar vermek esasen bu kavgaya katılmak ve taraf tutmak olacağı için biz olayı yalnızca olduğu gibi ve tamamen tarafsız bir surette değerlendirdik. Hatta sporculuk şerefini koruma düşüncesiyle bir takım gereksiz ayrıntıyı vermekten de sakındık. Amacımız ne Fenerbahçe ne de Altınordu takımlarını haksız çıkarmak, ne de kimsenin aleyhinde bulunmaktır. Saf niyetimiz, henüz pek taze olan Türk sporculuk alemi için kötü bir örnek oluşturan bu gibi olayların zaten gün gibi ortada olan çirkinliğini hatıra getirerek tekrar etmemesini temenni etmekten ibarettir. Ümit ederiz ki Türk spor kulüpleri bu gibi kusurlardan uzak olduklarını kanıtlamak için çalışacaklar, olgunluk ve sakin bir şekilde oyun sahalarına şeref vermeye çalışacaklardır.

A.D. (Abidin Daver)

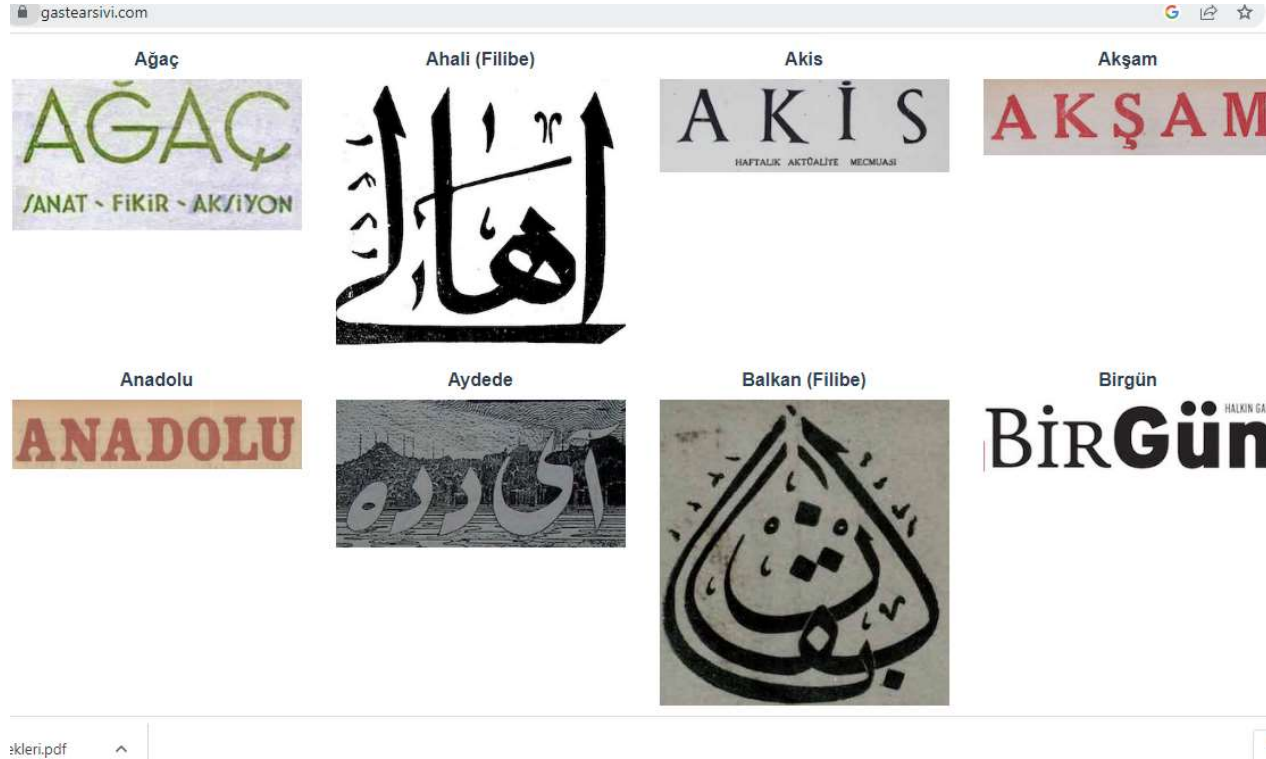
Kaynak 8

www.gastearsivi.com

Kaynak 8

www.gastearsivi.com

Kaynak 8

www.gastearsivi.com

Commodore

Commodore

Cumhuriyet

Cumhuriyet

Diyojen

دییوجن

Haber

HABER
ARŞAN PREYARI

Hakimiyet-i Milliye

حاکمیت ملییه

Halkın Sesi

Halkın Sesi
HAKKIN SESİDİR

Hayat

Hayat

Her Ay

HER AY
Siyasa, İlim, Sanat

İkaz (Afyonkarahisar)

ايقاظ

İkdam (Sabah Postası)

İKDAM
Siyasi Muharrihi: EBUZZIYAZADE VELID

İrade-i Milliye (Sivas)

ایراد ملییه

Kadro

KADRO

Kaynak 9

<https://archives.saltresearch.org/>

archives.saltresearch.org

Koleksiyonlar

Kurum Politikası
Kullanım Şartları
Çerez Politikası
KVKK Hakkında
Bize Ulaşın

Salt Galata
Bankalar Caddesi 11
Karaköy 34421 İstanbul Türkiye

Giriş ücretsiz

saltonline.org
saltresearch.org

kleri.pdf

Kaynak 9

<https://archives.saltresearch.org/>

No. 3 PERDE - SAHNE Temmuz 1943 Sayfa* 5

SAHNEYE ÇIKAN MUHARRİRLERİMİZ

MADAM BİNNEMECIYAN KUMpanyası VE "ABİDİN DAVER BEY"

Yazan: SELÂMI İZZET SEDES

Mesriyyetin köçüklüğü tiyatro hevesi ile bu hevesin görgüsü, dilgisi kurgusalığı arasında çalışma müddetli az fakat verimli çok bir tepekkül vardır ki, bugün adı unutulmuş gibidir; bu tepekkülü yâdelender de ancak bugün hayatta bulunan müntesiplerinden ibarettir; onlar da göçüp gidince tiyatro tarihimizin bir yaprağı eksik kalır diye korkuyorum. «Madam Binemeciyan Kumpanyası» tiyatro tarihinin Zaam-ıle bahsetmesi gereken bir teşkilattır.

***

1912 yılında, «Francis Tiyatrosu» adını taşıyan bugünkü «Ses sineması»

seyran rolünü Vahram Papazyanın yığacağı ilân edilirken Selman rolünü Muvahhıt beyin, Onat rolünü de Eliza Binemeciyan hanımın yapacağı büyük bir sevinçle halka telâif ediliyordu.

***

«Madam Binemeciyan» kumpanyasının birinci sınıf artistleri: nâdımın kendisi ile Vahram Papazyan, Eliza ve Muvahhıt, Merhûm Rıza ile merhûm İsmail İkinci, Muhsin ile Behzat ta üçüncü derecede roller oynamakta idiler.

Francis Tiyatro müellifi H. Bernstejn'in «La Griffe» eseri bir hamlede Ertuğrul Muhsin birinci sınıf sanatkarlar derecesine yükseltildi ve aynı müellifin «L'Assaut», «Simone» (Arkası 18 inci sayfada)

مَطْرَبُ اَبُو نَشْرَةَ
ملى و تاريخى اوپون 2 برده
— برتقى دفعه اولهرق —
حجرى: عابدین داور بك
مطلوب شيرازيه سلطان جم رولى (عابدین داور بك)
مطلوب رولى مدام روزالى (طرقان ابراهيم حكيم)

1943 - Temmuz (Sahne ve Perde Dergisi)

1912 yılında, «Fransız Tiyatrosu»
adını taşıyan bugünkü «Ses-sinema»

Bay Abidin Daver

مظاہر اہل اوم شہزادہ

ملی و تاریخی اویون ۴ پرده

— برنجی دفعه اوله رق —

محرری: عابدین داوری بک

مظلوم شہزادہ سلطان جم رولی

مہلک رولی مادام روزالی

*Tiyatro tarihimizin sayanı'dikkat vesikalarından biri: Abidin Dav'erin
kendi yazdığı eserde baş rolü aldığını bildiren el ilanı*

Kaynak 10

<https://sayisalarsiv.ibb.gov.tr/yordambt/>

18127

1 Bedia Statzer [Sanatkarın tiyatro jübilesi için basılan kitapçık]

ME_Evr_00
0522

İ.B.B. Atatürk Kitaplığı
Sayısal Arşiv ve e-
Kaynaklar
Depo

2 İsmail Müştak Mayakon, Abidin Daver, Yunus Nadi Abalıoğlu

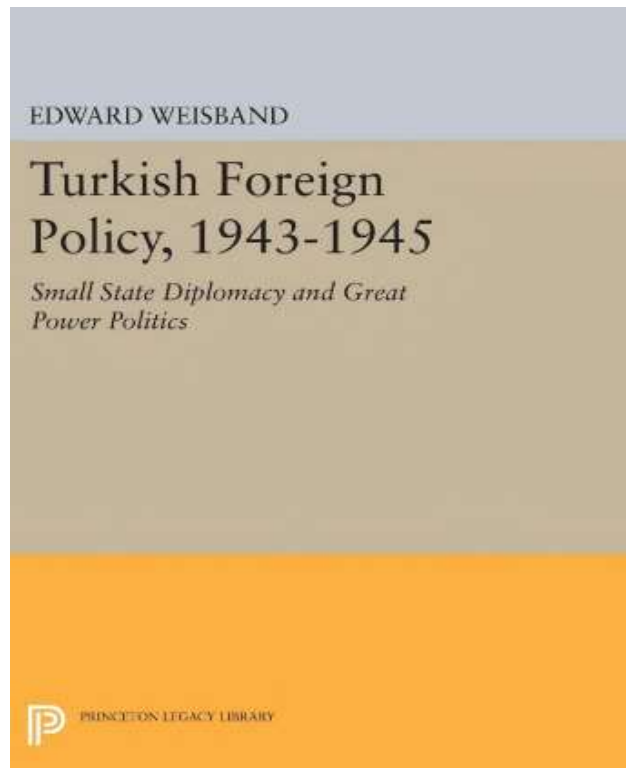
[t.y.]
Krt_02530
7

İ.B.B. Atatürk Kitaplığı
Sayısal Arşiv ve e-
Kaynaklar
Depo

Kaynak 11

Google Kitap

TURKISH FOREIGN POLICY, 1943-1945

mention. Abidin Daver, nicknamed the “civil admiral” by other members of the press for his interest in naval military affairs,⁴⁸ was the editor of *İkdam*⁴⁹ during the war. In 1943, the *Review of the Foreign Press* wrote that “*İkdam* is far from supporting the Axis, but not nearly so outspoken in its condemnation of Axis policy . . . as others.”⁵⁰ Asım Us⁵¹ equally merits note as the owner of and principal writer in the İstanbul daily *Vakit*. In general, *Vakit*⁵² assumed a moderate or middle-of-the-road editorial philosophy. The other two major newspapers in Turkey during the war were *Son Posta* and *Son Telgraf*. *Son Posta*,⁵³ founded in 1930 by Halil L. Dördüncü, Ekrem Uşaklıgil, Zekeriya Sertel, and Selim Ragıp Emeç, quickly established a reputation for being opposed to the CHP.⁵⁴ On account of its harsh criticisms, the paper was often shut down both before and during the war. It is, therefore, of relative unimportance here.

Kaynak 12

www.newspaper.com

Free Access

There are 167 matches for **Abidin Daver**. View all newspapers with a Free Trial to Newspapers.com

Start Free Trial

167 Matches for Abidin Daver

Newspaper Location

Maryland	15
Arizona	7
Florida	6
California	5
Georgia	5
Nebraska	4
Illinois	3
North Carolina	3
Ohio	2

Ek Kaynaklar

- **Gemi Mecmuası** (Sürelî Yayınlar, Mevcut Tezler – YÖK Tez Bankası, ProQuest Veritabanı)
- **Donanma Mecmuası** (Sürelî Yayın Koleksiyonu Mevcut Tezler – YÖK Tez Bankası ProQuest Veritabanı)
- **Deniz Mecmuası** (Sürelî Yayın Koleksiyonu Mevcut Tezler – YÖK Tez Bankası ProQuest Veritabanı)
- **Her Hafta Mecmuası, Hollywood Dünyası, Resimli Tarih, Spor Alemi, İdman, Av ve Spor** (Sürelî Yayın Koleksiyonu Mevcut Tezler – YÖK Tez Bankası ProQuest Veritabanı)

Ek Kaynaklar

Donanma Mecmuası

Donanma Mecmuası'nda Amerika İle Alakalı Yazılar

Writings Related to the America in Donanma Mecmuası

Mehmet Ali KARAMAN

*Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü*

Özet: XIX. yüzyılın başlarında ilk olarak kendini gösteren Türk – Amerikan ilişkileri Amerikan elçisinin 1802 yılında Osmanlıya gelmesi ve elçinin diplomatik olarak tanınmaması üzerine ülkesine dönmesi ile başlayacaktır. Bu kriz ilerleyen yıllarda aşılılarak 1830 yılına gelindiğinde Türk Amerikan ticaret anlaşmasıyla yerini işbirliğine ve karşılıklı ittifaka bırakmıştır. Uzak kıtalarda olsa da Amerika'nın Bilinen dünyada yani Asya ve Avrupa'da varlık gösterme çabası XVII. yüzyıla dayanır. Osmanlı Amerika ilişkileri basın hayatında oldukça geniş yer bulmuştur. Dönemin en önemli basın ve yayın organlarından olan Donanma Mecmuası Osmanlı – Amerika ilişkilerine oldukça geniş yer vermiştir.

İlk sayısını Mart 1910 senesinde yayımlanan *Donanma Mecmûası*'nın idarehanesi, İstanbul Bâbü'lî Caddesi'nde Donanma-yı Muavenet-i Milliye Cemiyeti merkez-i Umûmîsidir. Dönemin en önemli isimlerinin yazar kadrosunda yer veren mecmuada; "İbnü'l Emin Mahmud Kemal, Ahmet Rasim, Ahmet Refik Bey, Celal Sahir Bey, Cenab Şahabettin, Hasan Bedrettin, Hakkı Bey, Hakkı Tarık Bey, Halid Fahri Bey, Süleyman Nazif Bey, Abidin **Daver** Bey, Arif Bey, Ali Canip Bey, Ali Haydar Emir Bey, Ali Şükrü Bey, Ömer Seyfettin Bey, Galib Bahtiyar Bey, Kâzım Şinasi Bey, Kâzım Nâmî Bey, Köprülü Zade Fuat Bey, Mehmet Emin Bey, Mehmet Emin Ayni Bey, Mahmud Sadık Bey, Muhittin Bey, Muhtar Paşa, Yusuf Ziya Bey, Yunus Nadi Bey" bulunmaktadır. Donanma Mecmuası adıyla toplamda 192 sayı yayımlanan mecmuada Osmanlı Amerika ilişkilerini içeren ya da Amerika hakkında bilgi veren toplamda 19 makale ve yazı dizisi yer almaktadır.

Ek Kaynaklar

Gemi Mecmuası, Sayı 6-7, Eylül-Ekim 1955, sf. 5.

GEMİ MECMUASI

GEMİ İNŞAATI * DENİZ TİCARETİ * LİMAN * DENİZ SPORLARI

DENİZCİLİK BANKASI T. A. O.
DENİZYOLLARI

SÜR'AT—
EMNİYET—
KONFOR—
DEMEKTİR

AMERİKA'YA
ve AKDENİZİN
HER YERİNE
TÜRK
PARASI İLE
SEYAHAT

Akdenizin rülpaz gemisi S5 ANKARA

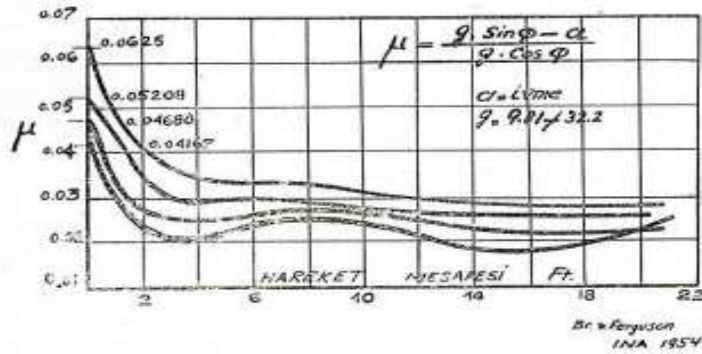
DENİZ SEYAHATLERİNİZ İÇİN
DENİZYOLLARI - GEMİLERİ

EN YAKIN SEYAHAT AÇENTASINA
MÜRACAAT EDİNİZ

SAYI : 6-7 EYLÜL-EKİM - 1955 Fiyatı : 300 Krs.

Ek Kaynaklar

Gemi Mecmuası, Sayı 6-7, Eylül-Ekim 1955, sf. 5.

Şekil 2

olmakla beraber, gemiyi kızaktan aşağı çekmeye çalışmış bulunan römorkörlerin gayretlerinin boşa çıkmış olmasında böyle maniaların da rol aldığından şüphe edersek haklı olabiliriz zannedirim.

3. KRONOLOJİK:

Abidin Daver gemisinin kızak tertibatında kum blokları kullanılmamış olması ve geminin yağın üzerine ta sabahın erken saatlerinden oturtulmuş olması, yağın durumuna hakim olamamayı intaç etmiştir. Gemi kum blokları üzerinde istenildiği kadar müddetle yağ bozulmadan bırakılabilirdi. Kum blokları ile

kronolojik programın uygun tertibi mümkün olmaktadır.

f) 1 sayılı cetvelde görüldüğü gibi Kocatepe'nin inmesi hidroliklerin zamanında tatbik edilmesile mümkün olduğu gibi Gölcük tankeri de aynı şekilde 0.60 metrelik ilk hareketile (asgari μ) değerine erişebilmiştir. Abidin Daver şilebinin inmesinin de bunların yardımına mütevakkıf olduğu (Cetvel 2) de rakkamlardan görülmektedir. 1/7/1955 günü hidrolikler gemiyi tutan lavhaların kesilmesinden ve bir parça hareketinden sonra tatbik edilmiş olduğundan tam müessir olamamışlardır. İkinci iniş gününde bunların evvelden tatbikile lavhaların koparılması ve 2×50 tonluk itici kuvvetin (K) ya ilâvesi mümkün olmuştur. Kronolojik programın tertibinin de muvaffakiyette müessir olduğu bu misallerle de tezahür etmektedir.

NETİCE :

1. — İndirme hesaplarında μ_0 tahmini dikkatle yapılmalıdır. Basınç, suhunet ve yağ kompozisyonunun tesirleri mütalâa edilmelidir.

2. — Kum blokları kullanılmalı, gemi yağın üzerine son dakikadan evvel oturtulmamalıdır. (Kronolojik program).

Ek Kaynaklar
Her Hafta, 25 Eylül 1948, Sayı 65

Donanmamız
Kuvvetleniyor
Yarın Abidin Daver

Askerî vicdanı geçen hafta son gününde işle gireceği vasıtasıyla bütün Türk milleti ne sevindiren bir müjde vardı: Hükümetimiz dost Amerika'dan 10.000 tonluk üç kruvazörle 2 mürettep almak üzere bir müddete, en çok benim sevdiğim İtalya edebilirim. Çünkü geçen ağustosta 40 yıl önce tamamladığım gâretlilik hayatında en çok yanı vardı: 1908'de Cusima deniz savaşında Japonlar, Rusları tepesizleri zaman Galatasaray Sultanisinin bahçesinde arkadaşlarımız ile konferansını verdiğim, böylece bilmadan, yılmadan ustalar hattâ malla üzerinde durduğum mevzu denizcilik ve bilhassa Türk denizciliğidir. Türk denizciliğinin harp ve ticaret filolarıyla kuvvetlenmesi, yükselmesidir.

Ek Kaynaklar
Her Hafta, 25 Eylül 1948, Sayı 65

Çocukluğumdanberi denize
ve gemilere gönül vermiş, denizin
ve deniz sanatlarının barışta ve
savaşta büyük ehemmiyetini
kavranmış bir Türk gazetecisi
şifalıyla 40 yıldır müdafian
tığım bir fikrin saferine doğru
atılmış kuvvetli bir adım oldu-
ğu içindir ki, donanmamızın 2
hafif kruvazör ile 4 açıkdeniz
mühribinin katılmak üzere ol-
ması beni iki kati sevindirdi.

Ek Kaynaklar *Her Hafta, 25 Eylül 1948, Sayı 65*

İnsanlar, belki 100 bin, belki 200 bin yıl çabaladıktan sonra, denize hâkim olmuşlar, ve bundan sonra, bir yerden bir yere kolayca ve süratle gitmek, ağır yükleri rahatça taşımak, ticaret yapmak, ülkeler, kıt'alar keşf ve fethetmek için denizden faydalanmışlardır. Tarih boyunca, bütün denizci milletler, denizlere hâkim oldukları müddetce müreffeh ve zengin yaşamışlar; büyük devletler kurmuşlar; dünyanın servetlerini beşer köpüklü mavi denizler üstünden kendi yurtlarına taşımışlardır. Yine tarih boyunca deniz sâvvetini, deniz hâkimiyetini kaybeden milletlerin kurdukları imparatorluklar çökmüş; deniz aşırı toprakları ellerinden gitmiş; hattâ bunların bazıları inkıraza uğramışlardır. Büyük Türk Amiralı Barbarosun bir sözü vardır ki Türk harp gemilerinin kaç taretleri üstünde yazılıdır:
«Denize hâkim olan dünyaya

Ek Kaynaklar

Her Hafta, 25 Eylül 1948, Sayı 65

Barbarosun bu sözü, dünya kadar yıllanmış bir hakikati ifade eder. Dün olduğu gibi yarın da denize hâkim olan dünyaya hâkim olacaktır. Bu hâkimiyet ister deniz üstü gemisi ile, ister denizaltı gemisi ile, isterse göklerde dolaşan uçakla olsun.

Birgün gelecek, silâh olarak uçağın da modası geçecek; onun yerine yedi kat gökleri keşdi başına aşan, uzaktan telsizle sevk ve idare edilen V-2 ler, füzeler kalm olacaktır. Fakat bugün için deniz hâkimiyeti, deniz üstü gemileri ile denizaltı gemileri ve uçaklarla elde edilmektedir; bir milletin milli mü-

dafaası karalara, denizlere, göklere hâkim olan vasıtalar, kuvvetlerle temin olunmaktadır. Her biri kendi unsuru içinde çalışan ve çarpışan kara, deniz ve hava orduları tam bir eşitlik ve ahenkle işbirliği yapmadıkça zaferden ümit kesmek lâzımdır. İkinci Dünya harbi, her iki muharip devletler zümresinde, bu üç müdafaa ve zafer vasıtasını aynı kudrette tutmayanlara, birini ötekinden üstün tutanlara acı ve tatlı dersler vermiştir. Onun içindir ki istiklâlini, yurdunu, hükümrânlığını muhafaza etmek isteyen her millet, bu üç silâhın üçünü de aynı keskinlikte tutmağa çalı-

şıyor.

Türk kara ordusu, modern motörlü silâhlarla, Türk hava ordusu, yeni uçaklarla teçhiz edilirken Türk donanmasının da 20 inci asır tekniğinin bir hârikası olan harp gemileriyle takviyesi bir zaruret idi ve bu satırların nâçiz muharriri, bu dâvâyı müdafaa ediyordu; çünkü bu dâvâyı müdafaa etmeği bir milli vazife biliyordu.

Hasan Saka kabinesi, Amerikadan 2 kruvazör ve 4 açık deniz muhribi almakla Türk donanmasına yeni bir kuvvet ilâve etmiş olduğu için her türlü tebrik; takdir ve teşekkürle lâ-yıktır.

Ek Kaynaklar *İkdam Sabah Postası* (1939-1943)

İKDAM GAZETESİ, 10 ŞUBAT 1939, YIL 1, SF. 8.

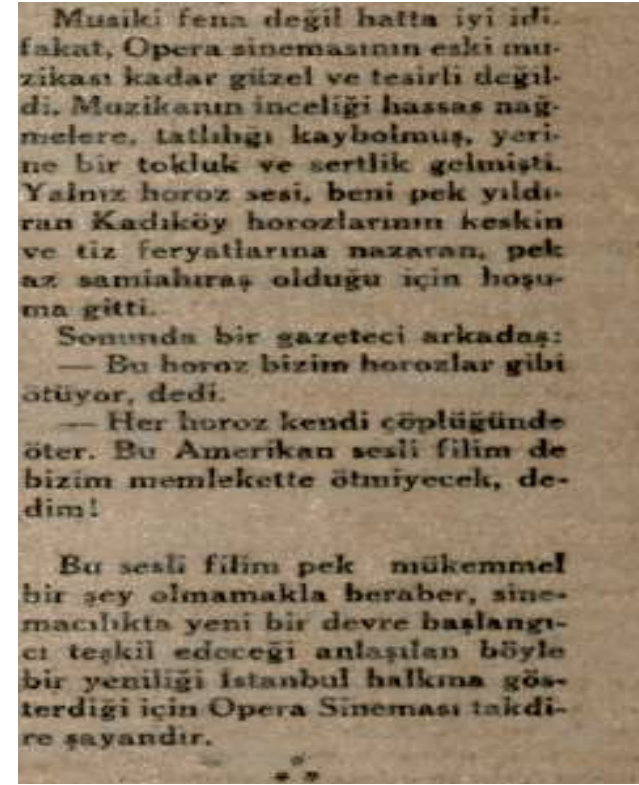

İKDAM GAZETESİ, 18 ŞUBAT 1940, YIL 1, NO: 185, SF. 1.

Ek Kaynaklar
Cumhuriyet Gazetesi
***Hem Nalına Hem Mihına* Köşesi**
27 Eylül 1929, Cumhuriyet, sf. 3.

Ek Kaynaklar İkdam Sabah Postası (1939-1943)

İK DAM Sabah Postası **KURUŞ**

BAŞMUHARRİRİ: ABİDİN DAVER

Yıl 1 No. 140 - III PAZARTESİ - 1 - İkincikânun - 1940 Teğ. İstanbul İkdam - Tel. 23333

Milli şef İnönü Erzincanda

Reisicumhur felâketzedelerle konuştu. Harabe haline gelen Erzincan şehri hazin manzarasını muhafaza ediyor

Dahiliye ve Sıhhiye Vekilleri Erzincanda çalışmaya başladılar

Yeni yıl girerken

Uğradığımız felâkete rağmen, Milli Şefimizin yükselttiği Cumhuriyet bayrağı altında, yekpare bir hâlde halinde, ebedî yolumuz olan sulh, terakki ve medeniyet yolunda yürümeye devam edeceğiz.

Yazan: Abidin Daver

Bugün 1940 yılının ilk günüdür. 1939 senesi, omuzlarımızın bir yıllık hayran, ağırlığını ve bir yıldır her taslı hüsnüfikirin yitilmesini daha yükümlükten sonra, taraha karıştı. Yeni bir sene ise karşı karşıya bulunuyoruz. Yeni seneye ne ilk temennimiz 1940 m. için gidiş uğruna bir yıl ola-

sa işlemeğe başlamış; Sivas Cerahiyası açılmış; Malatya beslenmesi de beryas çimento fabrikası açılmış; İzmir kurulmuştur. 1939 da, demir, kömür, bauxit madenlerindeki istihsalatımız artmıştır. Fakat bu başarılarımızın, yalnız maden sahalarına mahsus değildir; zira-

İsmet İnönü direktifler verdiler

Felâketzedelere büyük ve sür'atli yardımlar yapılıyor

1940

Bugün 1940 yılının ilk gününe girmiş bulunuyoruz. Aklî misyonumuzu sonver bir yıl içinde harukan büyük zehre felâketinin verdiği acı ile yeni yıl bayramı yaparak karşılamalıdır. Her bir şeyden sarılmayan mil-

Zayıat ve hasarın resmi blâncosu

Şimdiye kadar 5719 ölü 2438 yaralı tesbit edil.

Ankara, 31 (A.A.) — 30/12/1939 Cumhuriyet saat 12 ye kadar selâle montakasında resmi mahkemelere tahvil edilmiş sayılı ve hasar miktârı vilâyetlere nazaran şöyledir:

Erzurum: Vilâyet ve mühürkâta müfessas miktâr yoktur. Kapdağı park yerlerinde bulunan Pirahapın köyü sınıv sınıvın dökülmesinden, vilâyet montakasında bir bir yakıldı.

Giresun: Vilâyet merkez ve mühürkâta 30/12/1939 Cumhuriyet saat 12 ye kadar (Arkan 6 turlı maddede)

Milli yardım seferberliği

Her tarafda felâket zedelerine büyük teber.

Ek Kaynaklar İkdam Sabah Postası (1939-1943)

Çarşamba 20 2nci Kânun 1943	SAYI 1245 — SENE 4 TELEFON: 23260 TELGRAF: İstanbul İdam ADRES: ÇAĞALOĞLU NURUOSMANIYE CA İDESL. No 54 ABONE 2 Arık 450. 4 kuruş 750 yıllık 1497.	FIATI her yerde 3 Kuruş	İK DAM GÜNLÜK SİYASİ HALK GAZETESİ	Londondaki Türk askerî tedkik heyetinin ziyaretleri Londra, 19 (Radyo) — Britanyada bulunan Türk inceleme heyeti üsulari dün cenupdaki Midlandlarde fabrikalaru gormislerdir. Ögle yemeğini bir harp mahremeti fabrikasında ziyen Türk müadifler müteakiben. Oksfordda bir kolleji ziyaret etmişler ve geçeri umud harpte tanku test etmiş olan generalle görüşmüşlerdir. Heyet reis generalle bu ziyaretlerinden çok memnun kaldıklarını bildirmişlerdir.
---	---	---	--	--

Çin milletinin Müttefiklerce kabul edilen hakkı

İngiltere ile Amerika, Çindeki memleket dışı haklarından vaz geçtiler. Bu kapitülasyonların kalkması demektir. Böylece müttefikler, hak, adalet ve hürriyet için harp ettikleri yolundaki iddialarının kuru suden ibaret olmadığını bir delilini sermiş oluyurlar.

Yazan: ABİDİN DAVER

Bir kaç gün önce, Japonya, Çinde legal etkiyi kaybetmiş ve böylece Çin milletinin hakları ihlal edilmiştir. Çine ve Japonya arasında, İngiltere - Sakson devletlerin harp ilan ettirdi.

Nezperkte bir kaç defa görüşmeler ve bir gün beraber görüşen bütün dünya ülkeleri, artık eski müttefik milletlere has tarafını, üstünlük, haksızlığı, onakları arasında Japonyaya karşı müdahale bir ön tedbirlerini ve aynı günün içinde

İngiliz Başvekil muavinininin mühim nutku

“1943 de düşmana darbe indirmeğe azmettik,”

“Bu yıl artık teşebbüs Müttefiklerin eline geçmiş bulunuyor,”

Londra 19 (Radyo) — Başvekil muavini Mr. Ailes harp vazirli kabinde Avam kamrasında konuşarak 1943 yılında memnun kalacağına ve 1942 yılının tam bir başarıla kararlaştırıldığına sözünü etti, artık leşerle müttefikler eline geçtikten itibaren ettirdikten sonra çark hareketine geçerek şiddetli kamu şiddetli arasında kendilerini tasamistikleri zaferle tarih sahifelerinde yazacak bir yıl bekledikleri beyan etmişlerdir.

Mr. Ailes Meclis adanmış konuşmasını son tarafında şerh etmiş bir diğer konuşma ettiğinden İngiltere ve Amerikalilerin arasında kardeşlik bağları

bu bağları ve Fransanın kültürüne engel olacak hiçbir şekilde şerh etmiş bir milletlerarası münasele edilemeyeceğini de söyleyerek; elan zamanlarında bilhassa Amerikan gariblerinin Şimali Afrika'ya dahil Amerikalilerin vızal beklenmeden aralarında görüş farkları olduğu iddiasını müsbetane sunmuşlardır. Fransızları şerh etmiş her iki milletle de aynı görüşle sürmediklerini savunmuşlardır. Demek ve müteakiben şerhleri ilân etmişlerdir.

— Önce Fransız mahkemelerinin temini için general Düzde karşı büyük bir harp ve tahkikat altına girmiş.

Şerh, Şerh alkanlar eden şerh bütün Fransız mahkemelerinin bir tek ne kam şerhinde tespit edildikleri ve diğer kam şerhinde kararlar için müteakik müttefikler bu şerh şerhinde birleşmişlerdir. Şerh şerhinde de birleşen mahkemeler arasında şerh olan şerh söyleyerek şerhlerini en şerh ile bitirmişlerdir.

— Avam kamrasında, İngiliz hükümetinin; Şerh 1943 de darbe indirmeye azmetmiş olduğundan dolayı, harada ve harada büyük bir şerh de ve şerhde bütün müttefiklerle birleşmiş raporlarından şerh edilebilir.

Amerika Hariciye Nazirinin beyanları

En son Dakikada

Bütün Cepelerde En

Afrika cephesinde, Müttefiklere karşı düşmanlar tarafından 4 muhtelif istikamette tazyik yapıyor. Yukarıdaki harita bu cepheyi çok güzel gösteriyor.

Ek Kaynaklar

Deniz Mecmuası

Deniz mecmuası

Dört ayda bir çıkarılır.

Yazı işleri Genelkurmay IX. Deniz şubesince yapılır.
İdare işleri İstanbul As. Deniz matbaasınca görülür.

Cilt : 57

1 — İkincikânun — 1945

Sayı : 373

İçindekiler

Makale sıra numarası		Sahife numarası
1	Hayrettin Paşa (Barbaros)	1
2	Geçmişte ve bugün abluka. Yazan : Dz. Kur. Bnb. NECDET TIRYAKI	17
3	Muharebe gemisi mi, hava silâhı mı ? Çeviren : S. 2. Ml. Me. SAIM BESBELLİ	33
4	Deniz sevk ve idaresindeki bazı değişiklikler. Yazan : Yüzbaşı SELİM ALBATROS	44
5	1943 yılı Pasifik'te cereyan eden deniz harekâtı. Tercüme eden : Dz. Kur. Bab. BAHRİ GEYER	50
6	Gündüz hat muharebesinde hafif kuvvetlerin mevki ve vazifeleri nelerdir? Yazan : Gv. Yzb. EMİN YAKITAL	60
7	Başlıca deniz harp-silâhve vasıtalarının bugünkü ve gelecekteki... Yazan : Önyzb. REFET GÜRÜL	74

Alıntı

Burhan Felek'in Daver Üzerindeki Etkisi

- Attila İlhan, Abidin Daver ve Burhan Felek gibi gazeteciler hakkında “sahib-i sütun olabilmeleri, sahib-i üslup olmaları sayesinde gerçekleşmiştir” görüşüne sahipti (Milliyet, 1 Şubat 1987, s.10).

*

---

³ Kendisine “*Türk Matbuatı'nın Bahriye Vekili*” de deniyordu (Saraçoğlu, 2009, s.193; Feridun, 1935, s.14; *Milliyet*, 7 Ağustos 1958, s.3; *Milliyet*, 31 Temmuz 1960, s.1).

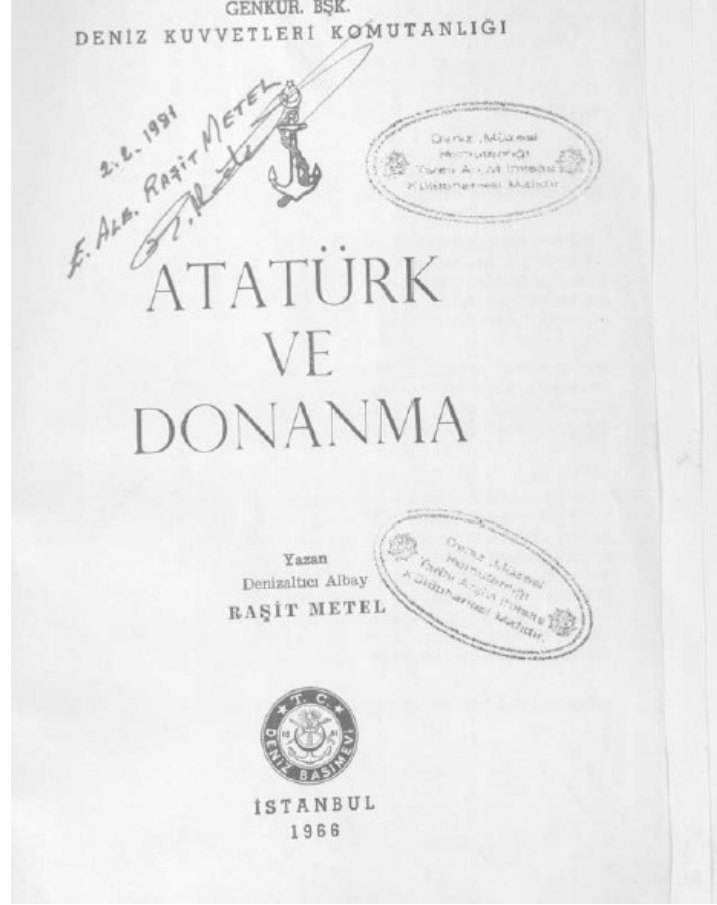
⁴ TBMM kayıtlarına göre Ali Vahi Bey ile Fatma Revan Hanım'ın çocuğu olan Zeynelabidin Daver, Sanayi-i Nefise Mektebi'ni terk etmiş ve Matbuat-ı Dahiliyye Kalemî memurluğunda bulunmuştu. Meclis-i Mebusan zabıt katipliğinden şeflik ve müdürlüğe yükselmişti. Meclis-i Mebusan ve Meclis-i Ayan evrak muhasebe memurluğu görevinde de çalışmıştı. Bir süre İstanbul İstihbarat ve Matbuat Müdürlüğü görevini yürütmüştü. Bkz. *TBMM Albümü-1920-2010*, C. 1:1920-1950, 2010, s.330.

Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'nın Yayınları

Vaktiyle tekmil teşkilâtı bahriye v: mühimmat depolarıyla üssülharekelerimizin ve inşaat tezgâhlarımızın İstanbula sıkıştırılmasındaki mahzur, işbu mücadelede tamamıyla tahakkuk etmiştir. Düşmanın ablukasına ve mâlik olduğu vesaiti bahriyesine rağmen mensubini bahriyemiz birkaç gemi ile harikalar göstererek hiçbir şey zayi etmeksizin nakliyatı bahriyeyi temin eyemek suretiyle meşkûr hizmetler ifa etmişlerdir. *

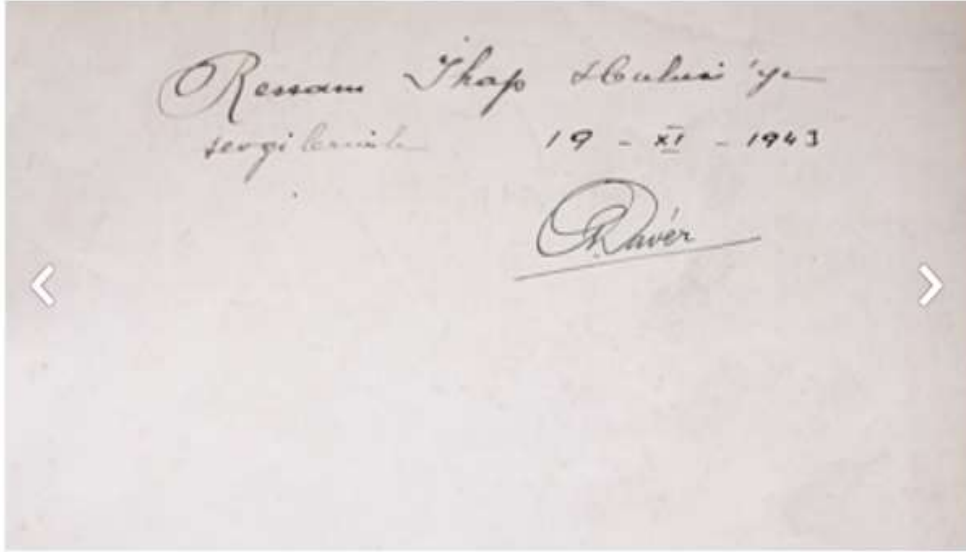
1 Mart 1923 (1339)
GAZİ MUSTAFA KEMAL

Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'nın Yayınları

Yazarı Abidin Daver tarafından 1943 Senesinde İhap Hulusi'ye İthaflanmış, Güzelleşen İstanbul 20. Yıl; Abidin Daver, Mazhar N. Resmor, Safa Günay tarafından, 1943 İstanbul Belediyesi Basımı, İsmet İnönü'nün İstanbul İçin Gerçekleştirdiği Proje, Plan ve İcraatlarının Bol Görsel İle Anlatıldığı Kitap

Tarihte Türk Kahramanları - Barbaros Hayreddin Paşa

Yazar: Abidin Daver

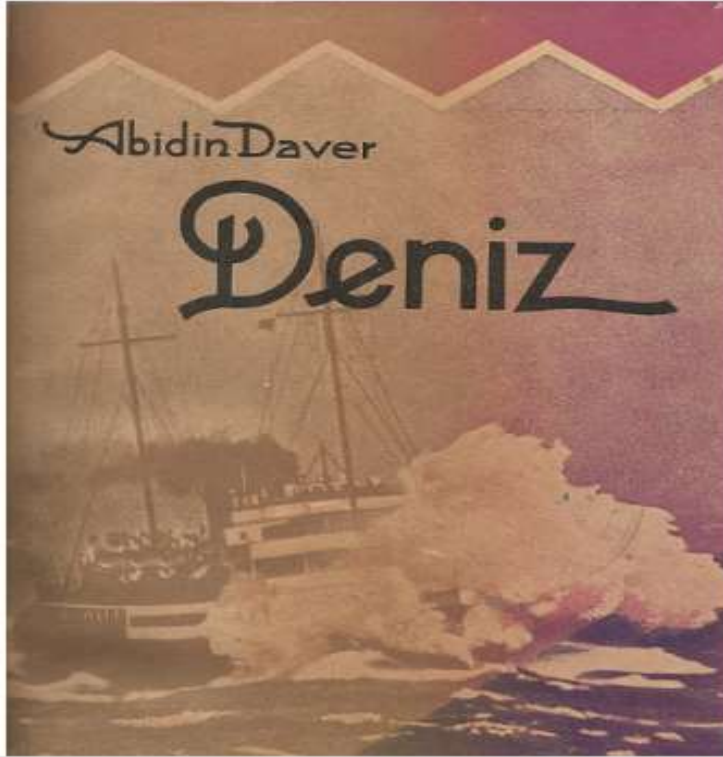
Üstünel Yayınevi - Tarihte Türk Kahramanları Dizisi

31 Sayfa

Boyut: 13.8 x 19.8

İnce Kapak - 3. Hamur

1953

Deniz

Yazar: Abidin Daver

Kanaat Kütüphanesi Yayını – Resimli Ansiklopedik Neşriyat Serisi

88 Sayfa

Boyut: 15.6 x 22.1

3. Hamur

1932

İçindekiler:

FASIL I – Denizler ve Coğrafya 5

-Denizler ve denizlerin ehemmiyeti, Oseanografi

Abidin Dâver

HARBIYE MEKTEBİ, İstanbul'dan Ankara'ya taşınıyordu. Bu ayrılışa ürgün Harbiyeliler, önlerinde muzika, bendlerini uğurlamak için yollarına dökülmüş yakınlariyle halkın heyecanlı tezahürleri ortasında. Taksim, Beşiktaş tarikiye Haydarpaşaya geçmişler ve orada İstanbul'dan koparcasına, tarif edilemez bir kucaklaşma ile uğurlanmışlardı.

Saatlerce süren bu merasimi adım adım takip ederek yorgun argın ve şahidi olduğum ayrılış sahnelerinin verdiği teessürle bitkin bir vaziyette matbaaya dönmüş, yazımı yazmış, Abidin Davere:

— Sabahtanberi gozyaşları arasında bunalmış bir halde Alelacele yazmağa mecbur olduğum için, istediğim gibi olmadı. Bu sebep'e imza koymadım, diye vermiştim.

Bir az sonra, yazı elinde, yanına geldi:

— Bu yazıya imza konmaz mı? Beni de ağılattın... Tam içten gelen bir şiir bu... Mükemmel bir gazeteci olduğuna şimdi anladım. Gazetecilik işte budur:

mazdan vazgeçilmiş, bend erde'li ziyafete gidiyormuş. Görünürde tek gazeteci yok, taktik peşlerine. Ve umduğum gibi, bendlerde barbası ka'ınca, kaç gündür dilimin ucundaki suali sordum.

Bu biraz müphemce olmakla beraber şu, (Bir vatandaş olarak aramızda yaşarken, ayrılıp, bize karşı cephe alışı na nadim olup olmayışı) idi. Emir, bu sual karşısında son derece mütehassis olduğuna hissettirerek aynen:

(— Bu suali bana sormasaydınız. Fakat mademki sordunuz, daha açık sorunuz, sual açık olmazsa muftü cevap veremez. Amma, yine anladım, size gönülümü açarak söylüyorum. Bu sualiniz en ziyade tarihe temas eder. Tarihin ise, iyi ve fena cihetleri vardır. İnsan bazan fena-

Abidin Daver'in milletvekiliyken Büyük Millet Meclisi kürsüsünde çekilmiş bir fotoğrafı

liğine, ihmaline hükmeder gibi olmuşum. Meğer, asıl sorulması lâzım olanı sormak için fırsat

çok ailelerin adreslerini ve bir hayli vesikalar verdi.

Son defa, geçen sene: (— Elinizde hudutsuz bir kudret olsa, evvelâ ne yapardınız?) diye bir ankete başlamışım. Bir sabah Abidin Daver'e de telefon ettim. Henüz uykudan kalkmış olduğunu söyleyerek: (— Dur, dedi, sana bu gece gördüğüm rüyayı anlatayım: Barbarosu gördüm. Ateş püskürüyordu: Hani benim donanmam? Ne yaptınız? Böyle

Matbuatın Acı Kaybı

Abidin Daver

Abidin Dâver
(1886-8 Şubat 1954)

7 GÜN Mecmuası – Sivil Amiral Abidin Daver

Abidin Daver Şilebi

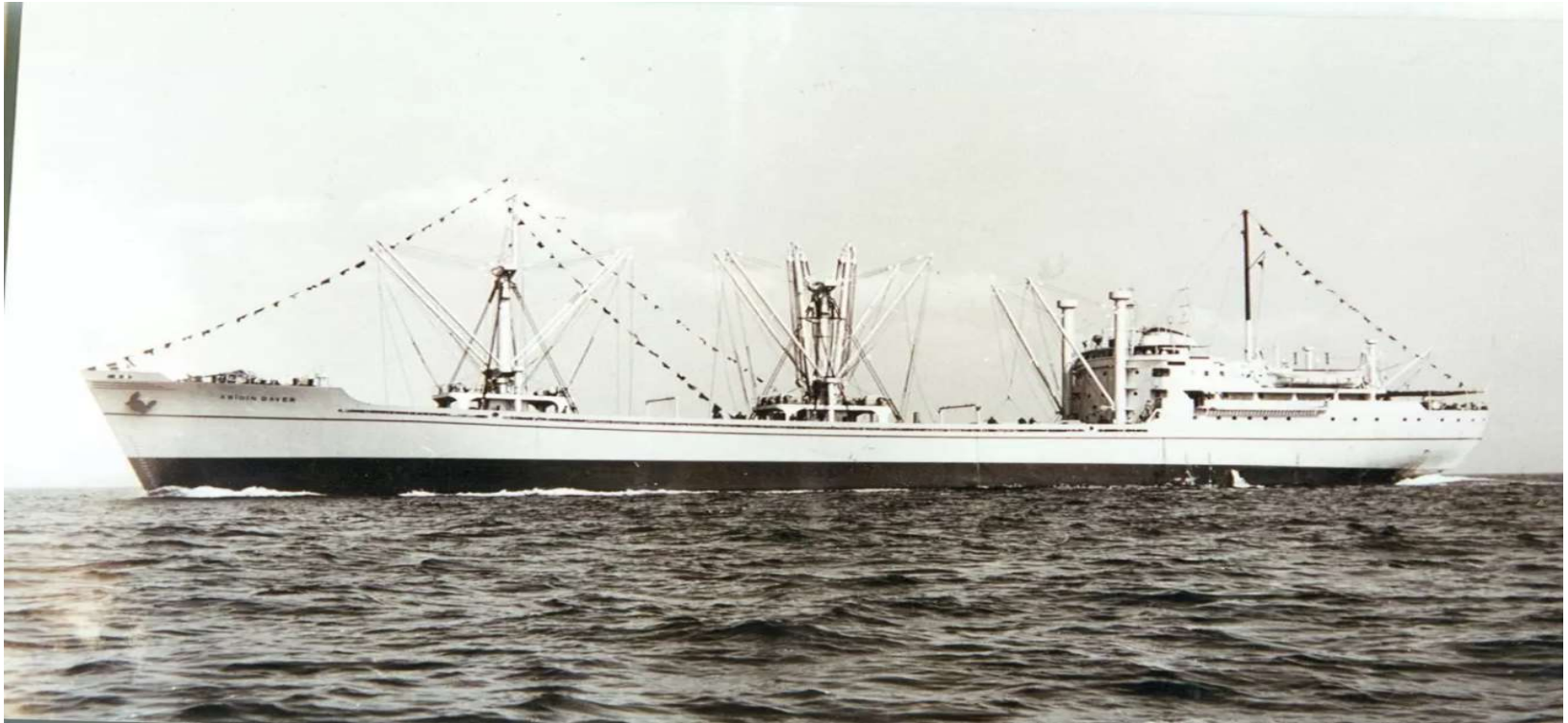

Abidin Dâver Şilebi

Abidin Dâver Şilebi

Preveze Deniz Zaferi- Ohannes Umed Behzad 1866 İstanbul Deniz Müzesi

Barbaros Hayrettin Paşa Portresi-Ressam Pietro Della Vecchia

Ada Sevdalıısı Abidin Dâver
Adaları Güzelleştirme Cemiyeti Kuruluşundaki Katkıları

BİR ŐEHR-İ İSTANBUL Kİ...

ŞEHRİN ŐENLİKLI TARİHİNDEN İZLENİMLER

GÖKHAN AKÇURA

Adaları Güzelleştirme Cemiyeti

Ada Sevdalısı Abidin Dâver Adaları Güzelleştirme Cemiyeti Kuruluşundaki Katkıları

Adaları Güzelleştirme Cemiyeti

Yıl 1934. *Hafta* dergisi, İstanbul'un sayfiye köyleri açısından bir durum değerlendirmesi yapıyor: "İstanbul'un Eyüp'ten Pendik'e, Yeşilköy'den Kavaklar'a kadar uzanan hudutu içinde yazlık köyleri yirmi sene içinde çok değişti. Bir zamanlar Adalar râğbette idi. Yaz gelmeden Adalar'da boş ev kalmaz, yazın vapurlar hınca-hınç dolar hele [resmî tatil günü olan] cuma ve pazar Adalar adam almazdı. Sonra bu râğbet Boğaziçi'ne geçti. Sonra Haydarpaşa [tren] hattı üstüne yayıldı. Son birkaç sene Suadiye'ye kadar hat boyu... Bilhassa Suadiye o kadar râğbet buldu ki, burada yepyeni kübik köşkler, bahçeler yapıldı."

İşte böyle bir anda, Adaları Üzelleştirme Cemiyeti, Adalar'ı yeniden gündeme getirmeye çalışacaktır. Kendi deyişleriyle "beş yıldır ölmeye yüz tutan" Adalar'a "diriltici bir râğbet celbettirebilmek" için uğraşılacaktır.¹ *Cumhuriyet* gazetesinde "Hem Nalına Hem Mihına" mahlasıyla yazan Abidin **Dâver**, "Adaları Üzelleştirme Cemiyeti"nin aslında 1926 yılında kurulduğunu söyler. Ayrıca kendisinin de bu kuruluşta yer aldığını açıklar: "O senelerde yazın Büyüka'da oturduğum için, beni de cemiyetin ilk idare heyetine seçmek lütfunda bulunmuşlardı. Bizim ilk projemiz, eski hükümet konağının bulunduğu yerde bir bahçe vücade getirmek ve bu bahçenin ortasına sular akan bir kaide üzerinde bir abide yapmaktı. Bunun için de Yat Klübü'nde bir de balo tertip etmiştik. Balo çok güzel oldu ama bir balonun hasılatıyla benim tasavvur ettiğim bahçeli ve çağlayanlı abide olamadı. Sonraları bizim Adaları Üzelleştirme Cemiyeti'nin gene arasıra sesi işitildi ama Adalar'ın mevcut tabii ve sun'î güzelliklerine yeni bir şey ilave edilemedi."

kış uykusundan uyanan cemiyet

Anlaşıyor ki cemiyet kurulmuş ama önce pek bir hareket olmamış. 1934 yılında uzun süredir kış uykusuna yatmış olan Adaları Üzelleştirme Cemiyeti artık uyanmaya karar vermiş gözükmektedir. Abidin **Dâver** bu ayağa kalkma gayretini can-ı gönülden kutlar ve gazetelerde okuduğu "faaliyet programı"ndan bir bölüm aktarır:

"Cemiyet, Tuting Klüple teğriki mesai edecek ve Belediye'nin gözetimi altında faaliyete başlayacaktır. Adaları güzelleştirme ve seyyah celbi işlerinin propaganda kısmını Tuting Klüp, imar işlerini de Cemiyet'le Belediye yapacaktır. Üzelleştirme işine Büyüka'dan başlayacak, Yürükali mevkiine asf bir plaj

¹ *Cumhuriyet*, 4 Ağustos 1935.

TÜRK BASIN TARİHİ SEMPOZYUMU

Kaynak: Türk Basın Tarihini Yeniden Düşünmek Sempozyumu, İstanbul: Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Yayınları, 2023.

148 | TÜRK BASIN TARİHİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK

Sekil 25: Hüseyin Kazım Bey

Milliyet Gazetesi

Tevfik Necati Bey, Burhaneddin Âli Bey, Sırrı Bey gibi isimler 11 Şubat 1926 tarihinde ilk sayısı yayımlanan Milliyet gazetesinin Ankara muhabiri olarak kaydedilmişlerdir. (Arvas vd., 2022).

Cumhuriyet Gazetesi

7 Mayıs 1924 tarihinde kurulan Cumhuriyet Gazetesi'nin (Cumhuriyet, 2019), künye albümü verilerine göre gazetede görev alan basın mensupları ve unvanları şu şekildedir:

- Heyet-i Tahrir Müdürü: Kadri Bey, Âbidin Dâver Bey
- Heyet-i Tahrir: Behçet Bey, Mehmed Said Bey
- Muharrir: Kapışıkoğlu Selahaddin Rıfat Bey, Nevzad Gökâlp Bey, İhsan Bey, Ahmed Celaleddin Bey, Mehmed İlhâmi Bey, Sırrı Bey, Fahri Bey, İbrahim İhsan Bey, Feyzullah Bey
- Ressam: Ali Cemal Bey
- Fotoğraf Muhabiri: Esad Nedim Bey ve Namık Bey
- Spor Muhabiri: Kemal Râğıp Bey
- Spor Muhabiri: Kemal Kaya Bey
- Adana Muhabiri: Hikmet Şevki Bey
- İstanbul Muhabiri: Ali Süreyya Bey

ABİDİN DAVER
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ OSMANLICA BELGELER KOLEKSİYONU
<https://www.aydin.edu.tr/tr-tr/iau-hakkinda/yonetim/genelsekreterlik/kutuphane/Pages/Osmanlica-Belgeler.aspx>

K255	MECLİS-İ MEBÛSÂN ZABIT CERİDESİ	ZABIT KALEMİ MÜDÜRÜ ABİDİN DÂVER	1332	YASAMA FAALİYETLERİ	MECLİS-İ MATBAASI	MEBÛSÂN	İSTANBUL	PDF dosyası
K533	MECLİS-İ MEBÛSÂNIN ZABIT CERİDESİ		22 KANUNUSANİ 1326	YASAMA FAALİYETLERİ	MECLİS-İ MATBAASI	MEBÛSÂN	İSTANBUL	PDF dosyası
K220	MECLİS-İ MEBÛSÂN ZABIT CERİDESİ	ZABIT KALEMİ MÜDÜRÜ ABİDİN DÂVER	1333	YASAMA FAALİYETLERİ	MECLİS-İ MATBAASI	MEBÛSÂN	İSTANBUL	PDF dosyası
K011	MECLİS-İ MEBÛSÂN ZABIT CERİDESİ	ZABIT KALEMİ MÜDÜRÜ ABİDİN DÂVER	1334	YASAMA FAALİYETLERİ	MECLİS-İ MATBAASI	MEBÛSÂN	İSTANBUL	PDF dosyası
K020	MECLİS-İ MEBÛSÂN ZABIT CERİDESİ	ZABIT KALEMİ MÜDÜRÜ ABİDİN DÂVER	1334	YASAMA FAALİYETLERİ	MECLİS-İ MATBAASI	MEBÛSÂN	İSTANBUL	PDF dosyası
K018	MECLİS-İ MEBÛSÂN ZABIT CERİDESİ	ZABIT KALEMİ MÜDÜRÜ ABİDİN DÂVER	1334	YASAMA FAALİYETLERİ	MECLİS-İ MATBAASI	MEBÛSÂN	İSTANBUL	PDF dosyası
K008	MECLİS-İ MEBÛSÂN ZABIT CERİDESİ	ZABIT KALEMİ MÜDÜRÜ ABİDİN DÂVER	1334	YASAMA FAALİYETLERİ	MECLİS-İ MATBAASI	MEBÛSÂN	İSTANBUL	PDF dosyası
K030	MECLİS-İ MEBÛSÂN ZABIT CERİDESİ	ZABIT KALEMİ MÜDÜRÜ ABİDİN DÂVER	1334	YASAMA FAALİYETLERİ	MECLİS-İ MATBAASI	MEBÛSÂN	İSTANBUL	PDF dosyası
K025	MECLİS-İ MEBÛSÂN ZABIT CERİDESİ	ZABIT KALEMİ MÜDÜRÜ ABİDİN DÂVER	1334	YASAMA FAALİYETLERİ	MECLİS-İ MATBAASI	MEBÛSÂN	İSTANBUL	PDF dosyası
K040	MECLİS-İ MEBÛSÂN ZABIT CERİDESİ	ZABIT KALEMİ MÜDÜRÜ ABİDİN DÂVER	1334	YASAMA FAALİYETLERİ	MECLİS-İ MATBAASI	MEBÛSÂN	İSTANBUL	PDF dosyası
K053	MECLİS-İ MEBÛSÂN ZABIT CERİDESİ	ZABIT KALEMİ MÜDÜRÜ ABİDİN DÂVER	1334	YASAMA FAALİYETLERİ	MECLİS-İ MATBAASI	MEBÛSÂN	İSTANBUL	PDF dosyası
K797	MECLİS-İ MEBÛSÂNIN ZABIT CERİDESİ			YASAMA FAALİYETLERİ				PDF dosyası
K058	MECLİS-İ MEBÛSÂN ZABIT CERİDESİ	ZABIT KALEMİ MÜDÜRÜ ABİDİN DÂVER	1332	YASAMA FAALİYETLERİ	MECLİS-İ MATBAASI	MEBÛSÂN	İSTANBUL	PDF dosyası

Donanma Mecmuasına Katkıları

THE GREAT WAR AND THE VISUAL MOBILIZATION
OF THE OTTOMAN PUBLIC SPHERE:
THE CASE OF "DONANMA" JOURNAL

by

Süleyman Emre Sumu

Submitted to the Graduate School of Arts and Social Sciences
in partial fulfillment of
the requirements for the degree of
Master of Arts

Sabancı University
SEPTEMBER 2007

Donanma Mecmuasına Katkıları

I.2.b An Overview of “Donanma”s Textual Content

Donanma defined itself as an “illustrated, moral, literary, historical, scientific”⁸³ periodical that belonged to the nation. Therefore, it embodied a simply written and wide textual content, which was designed to appeal to every strata of the society. The range of its substance varied from talks with peasants to naval technology and from international relations to literature and sports. In this context, the journal possessed a dynamic and varying writers cadre instead of a constant one. The contributors included popular and influential pens of the time, and young writers were also encouraged to participate (see Table-1). All of the writers of *Donanma* took part on a volunteer basis and without any financial demand.

Name of the Author:	Appearances:	Name of the Author:	Ap..
Ali Rıza Seyfi	122	Ebu’f-Fuad Refik	14
Abidin Daver	83	Ferid Vecdi	13
Ali Şükrü	41	Haşim Nahid	13
Hüseyin Kazım Kadri	38	Kazım Nami [Duru]	13
Ali Fahri	34	Hakkı Tarık [Us]	12

own name “Donanma”, whereas, Dr. Fazıl Berki Bey openly put his name under such articles on different occasions. Considering the regulation of the Navy League that members of the CEC could not take part in other commissions of the League, including *Donanma*, it would be meaningful to note that he was absent from the CEC only for the period of 1910-1911, for the entire ten years of the League’s existence. Thus, for the initial period of the journal, Dr. Fazıl Berki Bey emerges as a very proper candidate for the editorship of the journal

article German by the second captain of the German ship Eamden. This ship was known with its pirate attacks on the Entente ships in the open seas, throughout the war)

Anonymous, “Muharebe ve Alman Metanet-i Ahlkaiyesi”, *Donanma*, no: 92-93, 2 May 1915-13 May 1915. (On the dignity, resilience and bravery of the German soldiers in the War)

Yekta Bahir, “Alman Bahriye Topları”, *Donanma*, no: 96, 20 May 1915, p. 729-730. (On the efficiency of the german artillery)

⁹⁸ Abidin Daver, “İskajerak Muharebesi”, *Donanma*, no: 135-156. (A series of articles on the analysis of the Battle of Jutland, which was regarded as the greatest naval battle of the time. Daver argued that the “proud” German navy instead of the British navy despite its superior number won the war)

⁹⁹ M.B İdris, “Zeplinler”, *Donanma*, no: 80, 8 February 1915, p. 508-510. (About Zeppelinsi their functions and importance in terms of war strategies.)

M.B İdris, “Saç Teyyareler”, no: 84, 8 March 1915, p. 573-574. (On hydroplanes and their impact)

¹⁰⁰ Examples for military articles on this aspect:

Abidin Daver, “Alman Tahtelbahirleri”, *Donanma*, no: 68-69, 16 October-22 October 1914. (Underlined the effectiveness of the German submarines vis-à-vis the Entente powers, and shifted the balance in the naval force towards Germany)

Abidin Daver, “Tatelbahirler Düşmana Aman Dedirtebilecekler mi?”, *Donanma*, no: 129, 23 July 1917, p.1284-1286. (About the abilities of the submarines)

Anonymous, “Tahtelbahir mi Zirhli mi?”, *Donanma*, no: 52, 20 July 1914, p. 63-64. (A comparison between battleships and submarines)

S.B, “Drednought Müsabakası”, *Donanma*, no: 54, 3 August 1914, p. 90-91. (On the significance of dreadnoughts determining the power of a navy and the competition among the European powers to possess more dreadnoughts than others)

Mekteb-i Sultani'nin İlk Futbol Takımından Bir Kare

KURULUŞ:
MEKTEB-İ SULTANİ'DEN
GALATASARAY
SPOR KULUBÜ'NE

TÜRKİYE'DE FUTBOLUN ERKEN ÇAĞI

(1904-1907)

MELİH ŐABANOĐLU

Mekteb-i Sultani'nin İlk Futbol Takımından Bir Kare

KAYNAKLAR

Tarih disiplininde en sık rastlanan dilemmalardan birisini, aynı kaynaklarla farklı tarih anlatılarının yazılmasının mümkün olması oluşturur. Buna neden olan en temel faktör, tarihe belirli bir ideoloji ya da önkabuller eşliğinde bakılmış olmasıdır. Bu çalışmada böylesi bir dilemmadan uzak kalabilmek amacıyla Türkçe (1928 öncesi Arap harfli, 1928 sonrası Latin harfli metinler), İngilizce ve Fransızca birincil kaynaklara ulaşılmaya çalışıldı; mümkün olabildiğince elbette.

Üzerinden kısaca geçilecek olursa; çalışmada tarihsel anlatının izleğini oluşturmak için genel anlamda iki tür kaynaktan yararlanıldı. Dönemsel birincil kaynaklar ve bunları destekleyici niteliğe sahip ikincil kaynaklar. Çalışmada kullanılan birincil kaynakları hatıralar (konuşma metinleri, söyleşiler, yazılmış anılar, vb.), mektuplar, gazete ve dergi yayınları ile Mekteb-i Sultani'nin her yıl yayımlamış olduğu *Mükâfat Cetvelleri* oluşturuyor.

Bugüne dek elimizde sadece üç kurucunun hatıraları bulunuyordu; Ali Sami Yen, Abidin **Daver** ve kısmen (çünkü kendisiyle yapılmış orta uzunlukta bir söyleşi vardı elimizde sadece) Bekir Sıtkı Bircan. Bu çalışma sırasında iki kurucunun daha hatıralarına ulaşıldı; Asım Tefvik Sonumut ve Refik Cevdet Kalpakçioğlu'nun anılarına. Çok parlak bir hafızaya sahip olduğunu bildiğimiz Sonumut'un hatıraları, okuyucunun hemen fark

Mekteb-i Sultani'nin İlk Futbol Takımından Bir Kare

rını 1868'de Osmanlı'nın her milletten çocuğuna açan Mekteb-i Sultani'nin öğrencileri de vardı.

MEKTEB-İ SULTANI'DE İLK FUTBOL TOPU

Mekteb-i Sultani'de Galatasaray Futbol Kulübü'nün⁵ kurulmasına doğru giden yolda ilk halkayı, okulda futbol topuyla oynanmaya başlanması oluşturur. Burada sorulması gereken soru Mekteb-i Sultani'de futbol topunun ilk olarak ne zaman görüldüğüdür. Galatasaray'ın anonim tarihi bu soruyu açık olarak yanıtlamaz. Anonim tarihe göre, daha sonradan Galatasaray Lisesi'nde çok kısa bir süre müdürlük yapacak olan Mustafa Bedri St. Joseph'ten Mekteb-i Sultani'ye geçerken mektebe bir top getirmiş ve ilk oyunlar bu topla oynanmıştır.⁶ Galatasaray Futbol Kulübü'nün kurucularından Asım Tevfik Sonumut da anılarında, hayatında futbol topunu ilk kez gördüğü yerler arasında Mustafa Bedri'nin evini de sayar. Böylece Mustafa Bedri ile futbol topu arasındaki ilişkiye dikkat çekmiş olur.⁷ Buna karşın Sonumut hatıralarında, "1899 yılında Galatasaray'a talebe olarak kaydedildiğim zaman mektepte futbol vardı" der.⁸ Mekteb-i Sultani'ye hangi yıl girdiğini tam olarak bilmediğimiz Abidin Daver ise⁹ mektebe ilk topu getirenlerin

ber 31, 1900): 631.

5. Galatasaray 1905'te, daha sonra da detaylı biçimde görüleceği üzere "Galatasaray Futbol Kulübü" adıyla kuruldu. Galatasaray'ın bir spor kulübüne dönüşmesi 1920'lere tarihlenir. Metinde sadece 1905 yılındaki kuruluşun öyküsü anlatılacağı için "Galatasaray Futbol Kulübü" tanımı kullanılacak.

6. Ali Sami Yen 28 Haziran 1941 tarihinde Bebek'teki su sporları lokalinde yaptığı konuşmada Bedri'nin mektebe topu ilk getirenlerden birisi olduğunu söylendiğini belirtir: "Rivayete göre eski jimnastikçilerimizden olup geçen sene ölen maarif müfettişlerinden merhum Bedri (425), Frerler Mektebi'nden Galatasaray'a geçerken beraberinde top getirmiş, mektebin daha küçük sınıfına benden evvel giren Asım Tevfik de 1899 senesinde Galatasaray mektebinde top görmüş olduğunu hatırlamaktadır." Daha fazla bilgi için, İzzeddin Çalışlar, haz., *Galatasaray Arşivi: Ali Oruloğlu* (İstanbul: Galatasaray Eğitim Vakfı Yayını, 2014), 118.

7. "Esasen futbolu daha evvel de iki yerde görmüştüm. Bunlardan biri o zaman Mekteb-i Sultani Müdürü Abdurrahman Şeref merhumun oğlu 1085 Hasan Fikret'in, diğer ide Kadıköy'de Yoğurtçu'da oturan eski maarif umumi müfettişlerinden 425 Bedri'nin evlerinde görmüştüm." Asım Tevfik Sonumut, "Galatasaray Nasıl Kuruldu?," *Şehir Üniversitesi Taha Toros Arşivi*, Dosya Adı: Galatasaray, 1.

8. Sonumut, *Şehir Üniversitesi Taha Toros Arşivi*, 1.

9. 762 Abidin Daver, Tahsin Berküren ve Celaleddin Kişmir'in çalışmasına göre mektebe Hicri 1322'de (1903 yılında) girmiş görünüyor. Daha fazla bilgi için, Tahsin Berküren ve Celaleddin Kişmir, *Pilava Kapık Atanlar: 1868-1908* (İstanbul: yy. ty), 265. Ancak Hicri 1320 tarihli *Tevzi-i Mükâfat Cevvelinde* Abidin Daver 1901-1902 eğitim yılında ikinci sınıf öğrencisi görünüyor. 1320 *Senet-i Hicriyesî Tevzi-i Mükâfat Cevvelidir* (İstanbul: Âlim

Mekteb-i Sultani'nin İlk Futbol Takımından Bir Kare

benden önce mektebe girmiş olanların gününde de... Mesela Asım Tevfik Sonumut'un bir yazısında okuduğuma göre 1899'da da varmış."¹⁰

Görüldüğü üzere, Galatasaray'ın kurucuları mektepte topla ne zaman oynandığı konusunda açık bir tarih vermezler. Ali Sami Yen ise mektebe topun getirilmesini Mustafa Bedri'nin St. Joseph'ten Mekteb-i Sultani'ye geçişiyle ilişkilendirir, ancak tarih vermediği gibi bunun da bir rivayet olduğunu ifade eder. Galatasaray'ın kurucularından Bekir Sıtkı Bircan da mektebe futbol topunu ilk getirenin Mustafa Bedri olduğunu söyler.¹¹ Ali Sami Yen ve Bekir Sıtkı Bircan'ın anlatımı bizi 1897 yılına götürüyor. Çünkü elimizdeki kayıtlara göre, Mustafa Bedri St. Joseph'ten 1897 yılında Mekteb-i Sultani'ye 425 numarayla kayıt olmuş ve okuldan 1903 yılında mezun olmuştu.¹²

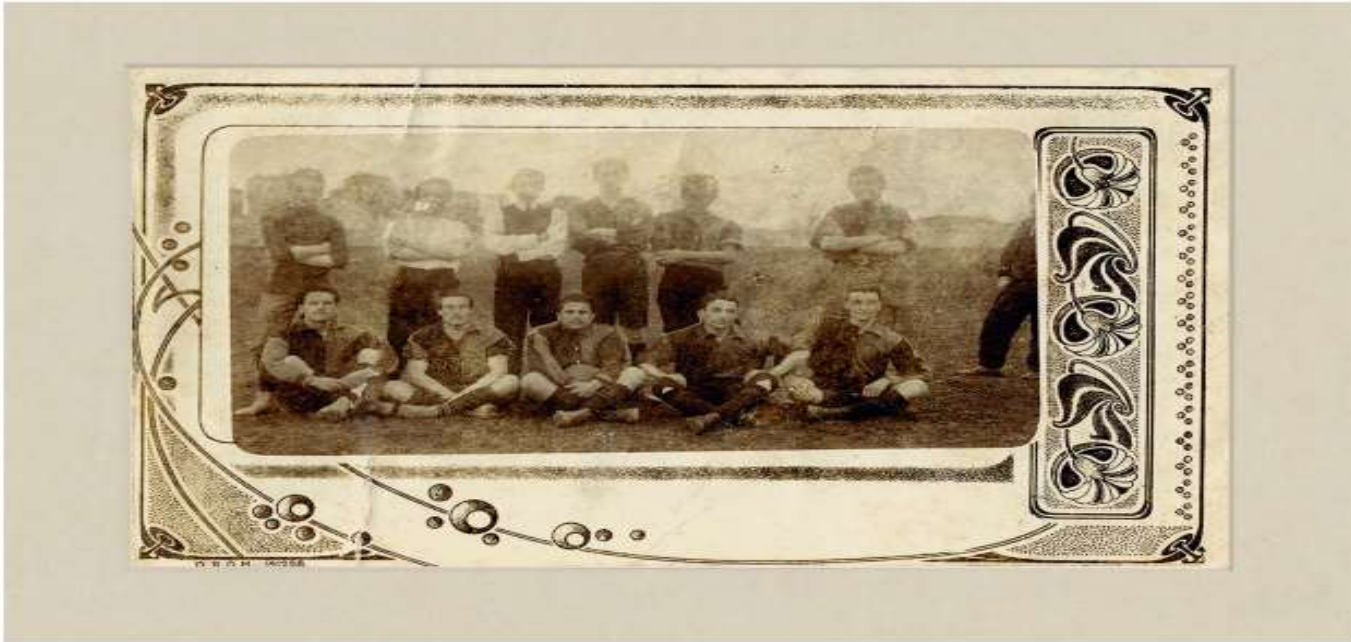
Matbaası – Ahmed İhsan ve Şürekâsı, ty.), 15, 17. Dolayısıyla Berküren ve Kışmır'ın çalışmasındaki tarihin ihtiyatla ele alınması gerekiyor.

10. "Yirminci asırla beraber Mekteb-i Sultani-yi Şahane'nin -şimdiki Galatasaray Lisesi- bahçesine yuvarlak bir meşin top gelmişti. Bu meşin topu, eğer hatırımda yanlış kalmamışsa, mektebe Robenson Kardeşler getirmişti. Robensonlar, en küçükleri Ahmet Robenson Bey olmak üzere, Yakup ve şehit Abdurrahman beylerle beraber üç kardeşi ve ihtida etmiş bir İngiliz ailesinin erkek çocukları idiler." Daha fazla bilgi için, Abidin **Daver**, "Bizde Futbol Nasıl Başladı," *Türkspor* 1/6 (7 Teşrinisanı 1929): 4-5. Abidin Daver'in bu anlatımını Mekteb-i Sultani'ye ilk futbol topunu getirenden daha çok, kendisinin okuduğu dönemde okula Robenson Kardeşlerin top getirmesi olarak okumak yerinde olur. Robenson Kardeşler mektepte okumaya 1899 yılında başlamıştı. Zaten Daver'in açıklaması da "yirminci asırla beraber" sözleriyle başlar. Daver'in Robenson Kardeşlerle aynı yıl mektebe başlama ihtimali oldukça yüksektir.

11. Ruşen Eşref Ünaydın, *Bütün Eserleri Cilt 4*, haz., Necat Birinci ve Nuri Sağlam (Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2002), 222-223.

12. "Galatasaray'a futbolu ilk defa 1900'de Kadıköy'deki "Frère"lerden gelip mektebimizin lise kısmına giren 425 Mustafa Bedri getirmiştir." Görüldüğü gibi burada Bircan 1900 tarihini veriyor. Ancak bu tarihi şüphelerle karşılamak yerinde olur. Daha fazla bilgi için, Vefa Semenderoğlu ve İzzeddin Çalışlar, haz., "Galatasaray'da İlk Futbol," *Ortak Bellek* (İstanbul: Galatasaraylılar Derneği Yayını, 1998), 161-164.

13. Daha fazla bilgi için, Berküren ve Kışmır, *Pilava Kaşık Atanlar: 1868-1908*, 214. Mustafa Bedri 31 Aralık 1910 tarihinde Mekteb-i Sultani'ye Türkçe öğretmeni olarak atandı ve bu görevini 21 Ocak 1916 tarihine kadar sürdürdü. Bedri Bey 1 Şubat 1924 tarihinde Galatasaray Lisesi Müdürlüğü görevine getirildi. Bu görevini 8 Mayıs 1924 tarihine kadar sürdüren Bedri Bey, daha sonra Maarif Vekâleti başmüfettişliğine atandı. Daha fazla bilgi için, *Mekteb-i Sultani'nin Ellinci Sene-i Devriye-i Tesisi Münasebetiyle Neşrolunmuştur* (İstanbul: Matbaa-i Amire, 1334), 73. Muhiittin Sandıkçıoğlu, Ferruhzat Turaç ve Vefa Semenderoğlu, haz., *Galatasaray Lisesi: "Mekteb-i Sultani" 1868-1968* (İstanbul: Gün Matbaası, 1974), 35. Bu kitapta Mustafa Bedri'nin şehven mektebin 1904 yılı mezunu olduğu bilgisi yer alıyor.

Copyright:Galatasaray Üniversitesi Kültür ve Sanat Merkezi Koleksiyonu

GALATASARAY EN ESKİ FOTOĞRAFLARINDAN BİRİSİ. AYAKTAKİLER TAM BELLİ OLMUYOR.
OTURANLAR SOLDAN İTİBAREN, ALİ SAMİ, EMİN BÜLENT, BORIS NIKOLOV, REŞAT ŞİRVANİ VE
ARİDİN **DAVER**. FOTOĞRAFIN 1907 BAŞLARINA TARİHLENDİĞİ DÜŞÜNÜLÜYOR.

KURULUŞ

222

GALATASARAY EN ESKİ FOTOĞRAFLARINDAN BİRİSİ. AYAKTAKİLER TAM BELLİ OLMUYOR.
OTURANLAR SOLDAN İTİBAREN, ALİ SAMİ, EMİN BÜLENT, BORIS NIKOLOV, REŞAT ŞİRVANİ VE
ARİDİN **DAVER**. FOTOĞRAFIN 1907 BAŞLARINA TARİHLENDİĞİ DÜŞÜNÜLÜYOR.

KURULUŞ

222

Ihtifalin Olgusal Döngüsü: Barbaros İhtifali ve Abidin Daver

GİRİŞ

“İhtifal” adı ile düzenlenen törenler Erken Cumhuriyet döneminin tarihsel çerçevesini biçimlendiren olgular arasında dikkat çekmektedir. Sözcük, Arapça’dan Türkçeye geçen, “haf” kökünden gelen “toplanma, önem verme” anlamlarına gelmektedir. İhtifal “edebî, dinî, ya da tarihî ölçülerde anma etkinliklerini” karşılamak amacıyla kullanılmaktadır.

Anma törenleri ve etkinlikleri kategorilere göre düşünülerek ele alındıkları takdirde siyasal sistemin ve ulusun tarihsel referanslarının keşfedilmesi açısından önem taşımaktadırlar. Törenler ulusal tarih yazımı ve sembollerin kullanım biçimleri açısından özel değiniler içerir. Osmanlı Devleti’nin siyasal ve toplumsal dönüşümler tarihinde ihtifal olgusu edebî ve dinî anma törenleri

açısından önem taşımıştır. Yaygın anlamda ilk örnekler II. Meşrutiyet’in ilk yıllarında rastlanan ve tarihsel dayanak noktaları ile halkın milli kimliğini yansıtan sanat, kültür ve bilim çevrelerinin buluşturulması amacıyla düzenlenmiştir.

Bu bilgiler ışığında çalışmamız erken Cumhuriyet dönemi ihtifal olgusu ve yerel tarih ekseninde İstanbul Adalarının belirli bir tarihsel kesitinde anma töreni ve şenliklerini anlamaya yönelmektedir. İstanbul Adalarında ihtifal olgusu tarihsel referansların yoğunluğu ışığında incelenmektedir. Çalışma kapsamında Burgazada tarihinin ihtifal olgusu ile bütünleşmesine odaklanarak tarihsel süreklilik ve değişim ölçülerinin genel bir değerlendirmesinin yapılması amaçlanmaktadır. İlk bölümde ihtifal olgusuna yönelik notlar tutulması amacı ile olgunun tanımı, yansımaları ve tarihsel çerçevede mekân ve zaman etkileşimi incelenmektedir.

Ihtifalin Olgusal Döngüsü: Barbaros İhtifali ve Abidin Daver

1. İHTİFAL OLGUSU VE YANSIMALARI: TARİHSEL BİR PENCEREDEN KISA NOTLAR

İhtifal, modern bir toplanma biçimi olarak yöntem, tarihsel düzlemdeki birikim, mekân bilinci ve anma türünde kültürel, bilimsel etkinlik dağılımını ifade etmektedir. Modern bir yapı olarak toplumların gelişim süreçlerine ışık tutan olgular arasında yer alan ihtifal, yerel tarih çalışmaları açısından bütüncül bir araştırma çerçevesini tamamlamaya katkı sağlamaktadır.

İhtifal, tarihten geleceğe uzanan çizgide ağırlıklı olarak edebi ve dini portreleri, ulusal kurtuluş günlerini, dini anma etkinliklerini ifade eden toplanma günlerini karşılamaktadır. Toplumsal bütünleşmeye ve toplanma düşüncesine yöneldiği için ihtifallerin bir kesitini şenlikler oluşturmaktadır. Kaybedilen değerler arasında edebiyat portreleri yeni yetişen kuşaklara anlatılacak edebi anma ve kutlama törenleri ile hatırlanır ve eserlerinin yeniden anlatılmasına çalışılmaktadır. Bu kapsamda ihtifal olgusunun edebi, dini, bilimsel, spor, sanat, kültür hayatına yönelik yansımalarından söz etmek mümkündür.

İhtifal olgusu kavramların daha geniş bir çerçevede topluma mal edilmelerine gayret edilen bir anma töreni ya da etkinliği olarak tanımlanmaktadır. Modern ve pre-modern dönemden yansımalar ışığında toplumun bütünlüğünü ifade etmek üzere bir görev üstlenilmesi açısından çeşitli kavramlar dikkat çekmektedir. Bu kavramlar arasında “Hürriyet, Milliyet, Mevlid, Şehitlik” gibi kavramlar göze çarpmaktadır. Hava kuvvetlerinin gelişimine yönelik vizyon ışığında şehitlerin anıldığı “Tayyare İhtifali”, askeri tarihten kara ve deniz muharebelerinin zafer kutlamaları ilginç örnekler arasında sayılabilir. Bu aşamada ihtifal olgusunun bayram olgusundan

farklılaşan ve devlet desteğinin sağlanmasının yanı sıra sivil toplum ve yerel tarih örgütlenmesinin sağladığı destekle güçlendiği görülmektedir.

İhtifal olgusunun tarihsel referansları arasında dernekleşme çalışmalarının ve tarihsel öznenin kültür arkeolojisine yönelik katkıları da dikkat çekmektedir. Örneğin, bu alandaki çalışmaları ile unutulmuş ünlü kültür araştırmacılarından İhtifalci Mehmet Ziya Bey’i (Ergün) (ö. 1930) anmak gerekir. Fransız elçisinin eşi Madame Bompard ve Mehmet Ziya Bey’in aralarında yer aldığı bir grup kültür girişimcisi, II. Meşrutiyet yıllarında İstanbul Şehri Muhipleri Cemiyeti (İstanbul’u Sevenler Cemiyeti)’ni kurmuşlar ve İstanbul’un tarihi yapılarının korunması ve anma törenleri etkinlikleri düzenlemişlerdir. Yine *Muhafaza-ı Âşar-ı Atika Encümeni (Eski Eserleri Koruma Encümeni)* aracılığıyla sürdürdüğü çalışmaları da takdir toplayan Mehmed Ziya Bey, Türk tarihinin önemli yıl dönümlerinde ya da Osmanlı’dan Cumhuriyet’e sürekliliğin genel bir çerçevede yansıtılması için ihtifal olgusuna yönelik örneklerin erken Cumhuriyet döneminde sürdürülmesi açısından da önemli katkılar sunmuştur.¹

İzlekler Işığında Abidin Daver

- Mekteb-i Sultani
- Meşrutiyet Dönemi Basın Hayatı
- Cumhuriyet'in İnkılaplar Sürecinde Basın Hayatı
- Cumhuriyet
- İkdam Sabah Postası
- Barbaros İhtifalinden Preveze Deniz Zaferi Anması ve Deniz Kuvvetleri Anma Günü
- Abidin Daver Şilebi
- İhtifal Olgusunun Tarihselliğinde Abidin Daver Anma Töreninin Anlam ve Önemi

Tüm dinleyicilerimize teşekkür ederiz